
Sborník k 75ti letům fakulty

75 let Evangelické bohoslovecké fakulty v Praze

(vyslo v listopadu 1994)

Uvod (J. Halama)

Misto theologické fakulty v universite (N. Rejchrtova)

Historicky prehled (N. Rejchrtova)

75 let evangelické bohoslovecké fakulty v Praze (J. S. Trojan)

Katedra systematické theologie

Katedra Stareho zakona

Katedra Noveho zakona

Katedra církevních dejin

Katedra socialní theologie (theologické etiky)

Katedra praktické theologie

Katedra filosofie a katedra religionistiky

Zaverečné slovo dekana fakulty (J. S. Trojan)

Prilohy:

Prehled dekanu

Chronologicky seznam doktoru fakulty

Uvod (J. Halama)

Uvodem

Letos v listopadu uplynou prave tri ctvrti století od chvíle, kdy v Praze zahájila svou práci evangelická bohoslovecká fakulta. Za tuto dobu prošla radou větsích i menších, vnitřních i vnějších změn, včetně dvojí změny jména a nedávne inkorporace do svazku Univerzity Karlovy. Rozsahlost těchto změn může snad vest až k pochybnostem, zda je kontinuita fakulty a její práce od počátku po dnešek nesporná.

Dnesní Evangelická theologická fakulta UK se považuje za dedičku a pokračovatelku tradice založené před 75 lety, nevím však vše postavení jako samozřejmý nárok či zásluhu, nýbrž mnohem spíše jako úkol a závazek. Proto si musí nejen klást otázky vzhledem ke své roli v univerzitě a v současné společnosti, ale ptát se i po kontinuitě své práce, po jejím směřování a jejích proměnách jak v celku theologického usilování, tak i na půdě jednotlivých oborů.

K prvnímu okruhu otázek, k místu a poslání theologické fakulty v univerzitě, se v našem sborníku vztahují především úvodní dva příspěvky a závěrečné slovo dekana.

Druhý okruh otázek, týkající se kontinuity a proměn práce fakulty, by měly reflektovat profily jednotlivých kateder.

Představení jednotlivých kateder a medailony jejich učitelů vznikaly podle rámcově stanovených pravidel u mnoha pracovních stolů, což s sebou nese nebezpečí určité nestejnorodosti jednotlivých příspěvků, podle skouposti či stědrosti konkrétního autora. Rozhodli jsme se podstoupit toto riziko s tím, že bude vyvažováno větší osobitostí textu (a to až po gramatickou stránku, kde redakční úprava ponekud setřela autorský sveraz, ale snažila se jej nezrušit). Cílem nám zde bylo podat stručné vymezení každé disciplíny, přehled její dosavadní činnosti v rámci fakulty a úkolů, které si klade. Vedle toho chce sborník poskytnout pokud možno úplný přehled o učitelích evangelické fakulty, základní údaje především o jejich díle a odkazy na zdroje, v nichž lze nalézt informace podrobnější a širší. Medailony dosud žijících učitelů vznikaly na základě vlastních podkladů (není-li uvedeno jinak), medailony učitelů již zesnulých vypracovala vždy příslušná katedra.

Z důvodu časové a především technické náročnosti jsme museli ustoupit od bohatší obrazové dokumentace, podarilo se nám však zpracovat a zaradit, soudíme, že poprvé zveřejňované, chronologický přehled všech dekanů fakulty i jejich doktorandů radných i cestných.

Všem, kdo nám poskytl pomoc, radu či materiály ze svých soukromých archivů, patří naše poděkování. Je naším přáním, aby se tento sborník, jakkoli jubilejní, a tedy příležitostný, mohl stát dlouhodobě užitečnou pomůckou.

Misto theologicke fakulty v universite (N. Rejchrtova)

MISTO EVANGELICKE THEOLOGICKE FAKULTY V UNIVERZITE KARLOVE

Zarazení theologicke fakulty do "univerzity" bylo v době založení Univerzity Karlovy r. 1348 samozřejmostí. Obyvatelům Evropy na tom stupni vyvoje, který nazýváme středověkem, záleželo na všestranném, nadnárodním univerzalizmu (obecnosti) vzdělání těch, jimž mělo být svereno "obecné dobré", totiž správa společnosti. Evropské univerzity měly nezastupitelný úkol: soustředit nejmoudřejší a nejznalější "mistry" a vytvořit pevné organizační centrum vzdělávání, které by řídilo a usoustavnilo všechny ostatní pokusy vyučovat.

Misto theologicke fakulty v univerzitě není samozřejmě teprve dnes. Težko vystácíme s jednoduchým vysvětlením napadné změny způsobu myšlení, charakterizující evropský středověk a novověk. Evropský středověk byl věkem víry v trojjedineho Boha, jediný základ všeho kosmického i zemského bytí. Novověk soustředil pozornost na člověka. Theologii už nepotřebuje jako součást univerzálního vzdělání. A přece! Právě dvacáté století, osvícené lidským rozumem, vědou a technikou, se projevilo jako nejzruďnejší "náboženské". Spasů zvestoval fasismus, nacismus, komunismus, záchranu lidstva nabízel hnutí New Age (Nový věk), islám, východní spiritualita. Zplánele institucioní křesťanství burcuje "charismatické". Přichází "věk ducha", který dávno před založením Karlovy univerzity předpovídal Joachim z Fiore (zemřel 1201/2). Snad právě proto má theologická fakulta ve svazku univerzity své místo. Měla by sloužit jako usměrnění divoké náboženskosti a soustředěně pěstovat strážlivou eschatologickou výdrž křesťanů na přelomu věku.

Působení pražské univerzity si Karel IV. vysnil zcela jinak, než jak se ve skutečnosti utvářelo. Netušil, že po necelých sedmdesáti letech nabídne -- jako první univerzita v Evropě -- své služby reformaci. Do služeb reformace se dala v naději, že obecnost církve a společnosti bude zachována, ovšem napravena podle prvokřesťanského vzoru. Mistři, kteří se dali cestou reformace, nepočítali s dalším stupněm. Stálo rozdělení církve na východní a západní v polovině 11. století. Přesto k rozdělení došlo. Z obecnosti církve a společnosti byla vyloučena "kacířská" pražská univerzita, když se otevřeně zastala svého někdejšího rektora M. Jana Husa a M. Jeronyma Pražského (osvědčením jejich bezúhonnosti z 11. 9. 1415) a přiznala se ke kalichu jako symbolu autority Ježíše Krista, daleko převyšujícího autoritu hierarchicky uspořádané církve (10. 3. 1417). Tak byl zahájen proces stupňování středověké "universitas", který se zrychluje umerne času, vymerenému evropské civilizaci.

Zakladem středověkého univerzitního vzdělání byla fakulta svobodných umění (artistická), pěstující na vyšším stupni tzv. trivium (gramatiku, retoriku a dialektiku) a tzv. kvadrivium (aritmetiku, geometrii, astronomii a muziku). Teprve po radném absolutoriu se část graduovaných filosofů rozhodovala pro pokračování na fakultách specializovaných, které byly součástí univerzity: theologické, právnické a lékařské. Karlova univerzita tyto možnosti nabízela od svého založení v dubnu r. 1348 až do podzimu r. 1417, kdy pro kostnický koncil přestala právně existovat.

Na svou reformaci odvahu doplatila Karlova univerzita přinejmenším izolací, ztrátou vehlasu a pritazlivosti. Mohla nabídnout jen vyučování na artistické fakultě zemského charakteru s úzkou vazbou na zvláštní českou církev "utrakvistu" -- stoupenců podávání kalicha laickým. Na vlastní theologickou fakultu se potomci husitu nezmohli. Kde sehnat "mistry" s titulem doktora theologie? Katolická Evropa se od českých kacířů stitíve odtahovala, trebaze uprimně prohlašovali své přesvědčení o sounáležitosti s obecnou církví.

Dnesní dejepisci upozorňují na to, jak dobře si vedla izolovaná Karlova univerzita a co znamenala pro národní společenství před belohorskou porážkou -- poslední vzepětí obrany svobody svědomí, relativní demokracie a snasenlivosti. Chybějící theologickou fakultu nahradili tehdy křesťanství humanisté. Nikterak špatně. Svědci o tom společenské i bohoslovecky orientující působení těch, kdo na okleštěné pražské univerzitě nabyli vzdělání. Jednotu bratrskou stálici zachránit před zásluznickým moralismem sekty a plně ji zapojit do kulturního života národa. V teze době (na sklonku 15. století) oživili utrkvistické bohosloví durazem na jedinou záchranu v Ježíši Kristu, nikoli v udržení "kalisnických" tradic a principu husitské moralky. Nevedomky už tehdy předjali "objev evangelia" německé reformace Lutherovy.

Pražská univerzita si v předbelohorské době pocínala statečně navzdory své izolaci. Ačkoli podněty evropského humanismu vstřebala s jistým zpožděním, podařilo se některým mistrům i absolventům překážku nechtěného opoždení překonat (přinejmenším ve stredoevropském meritku). Nadto vytecne zvládala organizaci výchovy tzv. městské inteligence.

Od r. 1562 měla "kalisnická" Karlova univerzita vážnou konkurenci v jezuitské Ferdinandově akademii se sídlem v pražském Klementinu. O pedagogické a misijní zdatnosti příslušníku řádu Tovaryšstva Ježíšova nepochyboval ani "učitel národu" J. A. Komenský. Není náhodně, že Karlova univerzita jako "semenisté kacířství" se dostala pod správu jezuitů v letech 1622--1773.

Někdejší většina "reformace" smyslejšího národa prosila v 17. a 18. století zkouskou násilné rekatolizace. Teprve tzv. osvícenství vymanilo univerzitu z monopolu pedagogické působnosti jezuitů, z nichž ovšem mnozí byli vynikajícími osobnostmi.

Osvícenství vsadilo na "světlo" lidského rozumu proti "tmářství" věku minulých. Univerzita ve znamení osvícenství a počátku národního obrození už neměla vychovávat kleriky; snažila se o vzdělávání byrokratu. Jezuitský rád byl r. 1773 zrušen a léta 1774–1784 jsou ve znamení významných společenských reforem. Do popředí vystupují zájmy státu, řízeného panovníkem sice "osvíceným", ale stále všemocným.

Pro ty, kdo si v jakkoli zkrácené podobě zachovali "víru otce" znamenal nejvíce tzv. Toleranční patent Josefa II. z 30. října 1781, povolující přiznat se buď k luterské nebo reformované větvi evangelictví. "Příbuzným augustánského a helvétského náboženství" zaručoval možnost "veřejného nábožného provozování" s podmínkou "přednosti" náboženství katolického.

Státní škola zatím jen trpených, nikoli rovnoprávných evangelíků v důkladně rekatolizované zemi postrádala vlastní učiliště: vysokou školu, která by vzdělávala jejich kazatele a učitele. Krajně obětava, ale přece jen trochu zmatená evangelická škola nutně potřebovala vzdělané duchovní vůdce. Osvícený panovník Josef II. žádost o zřízení evangelické fakulty shovívavě odbyl poukazem k pražské univerzitě a k reformovaným akademiím v Uhrách. Pražská univerzita měla ovšem zcela jiné starosti. Vzdělávala intelektuály pro nový typ společnosti (1784–1848). A maďarský školení teologové sice mohli dobře kazat a vyučovat česky.

Až r. 1821 byl císařským rozhodnutím otevřen "theologický ústav" ve Vídni pro vzdělávání evangelického duchovenstva. Přesně v polovině 19. století (1850) se stal "fakultou". Přednášelo se německy, pro reformované zprvu latinsky. Na cestinu jako vyučovací jazyk zatím nebylo pomysleno, otevírala se však možnost obsadit některé katedry českými učiteli. Marně přemlouvali r. 1823 evangelisté přátele Františka Palackého, aby se ujal katedry církevních dějin. "Otec národa" měl zcela jinou představu, jak pěstovat jeho dějinnou paměť. S theologií vědeckého ústavu se přátelsky stykal, ale neměl vnášet teologii do výkladu českých dějin.

Byl to shodou okolností právě církevní historik, kdo symbolicky spojil vědeckou fakultu s první pražskou evangelickou bohosloveckou fakultou v Československé republice, zrozené v porodních bolestech první světové války. První český profesor vědecké fakulty Gustav Adolf Skalský (1857–1926) byl v říjnu r. 1920 zvolen prvním dekanem Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze.

V 19. století nechyběly pokusy vrátit evangelickou bohosloveckou fakultu do svazku univerzity. Nepodařilo se to ani v revolučním roce 1848, ani r. 1890. Marná byla i snaha o začlenění bohoslovecké fakulty do Karlovy univerzity, "jež jest universitou Husovou", v mladém Československu. 8. dubna 1919 schválilo Národní shromáždění návrh zákona o zřízení samostatné **Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké** v Praze a prováděcím nařízením vlády republiky ze dne 18. 9. 1919 byl dán nové vysoké škole organizační statut. Na svou inkorporaci do Univerzity Karlovy si však Evangelická theologická fakulta musela ještě 71 let počkat. Nečekala nečinně. Zda si lépe pocínila v izolaci, nebo ve svazku s kdysi proslulou univerzitou, ukáže čas.

Historický přehled (N. Rejchrtová)

EVANGELICKÁ THEOLOGICKÁ FAKULTA ve svazku UNIVERZITY KARLOVY

Historický přehled

1348 *zakladací listina pražské univerzity* (7. dubna 1348). Karel IV. Lucemburský (1316–1378), římský král (od r. 1355 císař) se jako český král rozhodl "zaradit a v život uvést *obecné učení* v našem metropolitním a nejpůvabnějším *městě Pražském*, jež činí jak bohatost zemské urody, tak příhodnost místa plnou měrou vhodným k tak velikému úkolu..., aby obyvatelé království... nemuseli se v cizině doprosovat almužny, ale aby nalezali v království stul k pohostení připravený, ...aby měli sobě za slavu, že mohou jiné z ciziny zvati k lahodnosti vune a k účasti na takovém vdeku".

1383 získala Karlova kolej (centrum univerzitního života) od zakladatelova syna Václava IV. (1361–1419) důstojné sídlo -- nyníjší *Karolinum*.

1409 se Dekretem kutnohorským (18. ledna) přihlásila Karlova univerzita k *reformnímu koncilariismu*. Rektorem byl zvolen *M. Jan Hus*, od r. 1402 pokorný a vzdorný kazatel evangelia Kristova v pražské Betlémské kapli.

1415 6. července byl M. Jan Hus na základě rozhodnutí kostnického koncilu zbaven kněžství a upalen jako zatvřelý kacíř. 11. září vydala pražská univerzita *osvědčení o bezúhonnosti* upaleneho rektora *M. Jana Husa*, jakož i "znamenitého filosofa" *M. Jeronyma Pražského* (upaleneho o rok později).

1417 se Karlova univerzita otevře *přiznala k podávání kalicha laikům*, čímž znevazila autoritu arcibiskupa i koncilu. V červnu téhož roku podala koncilu zevrubnější dokumentaci, ovšem pro koncil *prestala s podzimem 1417 pravne existovat*.

1417--1620 první "*reformací*" (*husitská -- utrakvistická*) univerzita v Evropě přezívala jako artistická fakulta zemského charakteru. Neměla vlastní theologickou fakultu. Opozděná vstřebávala podněty humanismu a evropské reformace v konkurenci s jezuitskou akademií.

1562-- existuje *kalisnická Karlova univerzita v Karolinu* a *jezuitská Ferdinandova akademie v Klementinu*.

1609-- (potvrzení náboženské svobody Majestátem císaře Rudolfa II.) slouží Karolinum stavovské protestantské opozici proti katolickému centralismu Habsburku.

1620 je v bitvě na Bílé hoře 8. listopadu vojensky poraženo české stavovské povstání, brání svobodu svědomí proti rekatolizační a centralizační snaze Habsburku.

1622--1773 je Karlova univerzita jako bývalé "semináře kacířství" *pod správou jezuitů*.

1774--1784 je univerzitní výuka ve znamení "*obrození*": nevychovávala kněze, vzdělávala byrokraty.

1781 je *Tolerančním patentem* Josefa II. povoleno vyznání augsburské a reformované; protestantské církve ovšem nemají vlastní zemské učiliště.

1784--1848 je univerzita zaměřena na vzdělávání intelektuálů pro nový typ společnosti.

1821 je otevřen "*theologický ústav*" pro výchovu evangelického duchovního dorostu ve *Vídni*.

1848--1870 silí reformní snahy o novodobou koncepci univerzity.

1882 je v únoru schválen zákon o rozdělení Karlo-Ferdinandovy univerzity na českou a německou.

1890--1918 získává vědecké a společenské působení univerzity evropskou úroveň.

1918 vzniká *samostatný československý stát*.

1918--1939 je česká univerzita opět jen *Karlova* (zmizelo jméno Ferdinandovo). Vedle ní existuje *Německá univerzita v Praze*.

1919 je 8. dubna schválen zákon o zřízení samostatné *Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze*. Fakulta je zřízena jako autonomní ústav se všemi právy a výsadami *vyšší školy* (včetně práva promoci), *nikoli jako součást Karlovy univerzity*. (Žádost o inkorporaci předložena Národnímu shromáždění nebyla schválena.)

1939 15. března okupace Československa nacistickým Německem. 17. listopadu brutální zásah okupantů: uzavření všech vysokých škol.

1940--1945 probíhá náhradní školení evangelických bohoslovců (tajná fakulta vysoké odborné úrovně).

1945 v květnu osvobození Československa.

1945--1950 pokračuje Husova evangelická bohoslovecká fakulta v pedagogické a badatelské činnosti,

1950 je vládním nařízením ze 14. července rozdělena na dvě nezávislé vysoké školy: *Husovu československou bohosloveckou fakultu* (vychovávající převážně dorost teologů Československé církve, která si později připojila k názvu "*husitská*") a *Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu* (pro bohoslovce protestantských církví: Českobratrské církve evangelické, Křesťanské reformované církve na Slovensku, Jednoty bratrské, Církve bratrské [tehdy Jednoty českobratrské], Bratrské jednoty baptistů, Evangelické církve metodistické a Církve adventistů sedmého dne).

1950--1989 pokračuje pedagogická a badatelská práce Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v nesnadné situaci komunistického režimu.

1989 se v listopadové "sametové revoluci" rozhodla československá společnost proti komunistické totalitě pro integraci do západní Evropy. Akademická obec Komenského evangelické bohoslovecké fakulty se rozhodla požadovat o začlenění do Univerzity Karlovy.

Od 10. května 1990 je Evangelická theologická fakulta součástí Univerzity Karlovy.

(N. Rejchrtová)

75 let evangelické bohoslovecké fakulty v Praze (J. S. Trojan)

75 LET EVANGELICKÉ BOHOSLOVECKÉ FAKULTY V PRAZE

Počátky

Evangelická bohoslovecká fakulta, pod jménem *Husova československá evangelická fakulta bohoslovecká*, byla ustavena, jak již řečeno, zákonem Československé republiky z 8. dubna 1919. Od počátku byla nezávislou fakultou, mimo svazek Univerzity Karlovy, ovšem fakultou se všemi právy a svobodami státní vysoké školy. Jejím ustavením byla konečně naplněna touha českých protestantů po vlastní theologické škole. Na vědecké fakultě dosáhli sice toho, že katedra praktické teologie byla obsazována Čechem, v posledních letech monarchie (od r. 1913) tu měli v Jos. Bohatcovi dokonce i systematická, jinak však nenacházeli na německé půdě porozumění pro své domácí tradice, kořeny

v husitské a bratrské reformaci. Tytéž motivy, které vedly ke spojení reformovaných a luterských sborů v prosinci 1918 v *Ceskobratrskou církev evangelickou*, vedly i k založení školy, kde by byli studenti bohosloví vzděláváni v duchu zmíněných tradic, pod vedením učitelů, kteří by cílevědomě rozvíjeli českou evangelickou teologii.

Byl to ambiciózní cíl a mohlo se zdát, že církev, nově vytvořená ze sborů formovaných augsburskou a helvetskou konfесí, nebude s to nalézt dostatek schopných učitelů pro zakládanou theologickou školu. Podobné obavy se však nepotvrdily. Prvním dekanem Husovy fakulty se stal **Gustav Adolf Skalský**, do té doby profesor praktické theologie ve Vídni. Jeho kolegy byli od počátku **Ferdinand Hrejsa** (známý svou badatelskou prací o dějinách reformace v Čechách), který byl povolán jako profesor církevních dějin, a **František Zilka**, muž rozsáhlých ekumenických kontaktů, který se stal profesorem novozákonní vědy. Během několika dalších měsíců byli povoláni **Josef Lukl Hromádka** na stolici systematické theologie a **Slavomil Danek** pro Starý zákon. Brzy k nim přibývali i **František Michalek Bartoš** jako historik (především husitství a bratrství), **František Linhart** jako profesor filosofie náboženství a po brzkém odchodu Skalského (zemřel 1926) **František Bednar** na praktickou teologii.

1919 -- 1945

V prvním roce své existence měla fakulta pouze 14 zapsaných posluchačů, stavy však rychle rostly (hlavně příchodem posluchačů z řad Církve československé), takže v roce 1923 jich bylo 78 a v desátém roce fakulty již přes 160. Českobratrská církev evangelická zajistila pro své studenty od počátku provizorní ubytování a stipendia, později pro ně otevřela i nové upravenou ubytovnu v Husově domě v Jungmannově ulici. Vedení církve udržovalo s fakultou těsné kontakty, respektující přitom svobodu vzdělávání, kterou si fakulta bedlivě střežila.

V učitelském sboru fakulty byly zastoupeny různé theologické směry. Na jedné straně to byla umírněná liberální theologie, jejímž představitelem byl F. Zilka, na straně druhé směr blízký "theologii Slova", který rozvíjel J. L. Hromádka ještě předtím, než se v Praze stal známým K. Barth. Právě Hromádka se stal brzy osobností, která měla nejen mimorádný vliv na studenty fakulty, ale značnou autoritu i v církvi a ve veřejnosti. Důležitou roli tu hrál měsíčník *Křesťanská revue*, který Hromádka od r. 1927 vydával společně s E. Radlem, profesorem filosofie na UK a dlouholetým prezidentem YMCA. Originální theologické směřování představoval i S. Danek se svým důrazem na nábožensko-dějinný a kultický kontext coby klíč k interpretaci Starého zákona (v tomto smyslu předjímal hlavní trend skandinávské školy starozákonní vědy) i na pojetí Písma jako prostředku, jímž Slovo vždy nové promlouvá k člověku.

Studentů v průběhu let pravidelně přibývalo. Na Husově fakultě studovali také někteří budoucí duchovní menších protestantských církví, stejně jako slovenští studenti reformované církve na Slovensku. Studenti maďarští měli svůj theologický institut v Lucenci. Od r. 1922 studovaly na fakultě i ženy (ale teprve po roce 1953, kdy synod CCE přijal ordinaci žen ke službě, jejich počet výrazněji vzrostl). Téměř všichni studenti fakulty v té době dovršovali své theologické vzdělání studiem v zahraničí, nejčastěji ve Švýcarsku, Francii, Velké Británii a USA.

Největší podíl studentů měla, jak již bylo řečeno, Církev československá (CCS), která se rozhodla školit své budoucí kněze na Husově fakultě. Během času byla na fakultě vytvořena zvláštní československá sekce (1935). Starší profesoři sekce CCS byli vzděláni v římskokatolických theologických školách: K. Statečný, profesor systematiky, jeho nástupce, Alois Spisár i profesor Nového zákona Fr. Kovár. Praktickou teologii učil G. A. Procházka, patriarcha CCS. Mladší profesoři CCS byli již absolventy Husovy fakulty. V roce 1934--35 měla fakulta 190 studentů, z toho 116 z CCS.

Německá okupace v r. 1939 přinesla záhy zavření všech českých vysokých škol. Studium theologie bylo nadále možné pouze formou církevních kursů, jako při Synodní radě organizoval J. B. Souček, novozákonník fakulty a tajemník Synodní rady. Osudy učitelů byly v následujících letech různé: Dr. Hník, systematický theolog československé sekce, byl v době okupace v Británii a zůstal tam po celou dobu války. J. L. Hromádka odjel do Spojených států a stal se profesorem v Princetonu (do r. 1947). Starozákonník M. Bic, který pracoval na své habilitaci, byl jako farar domazlického evangelického sboru zatčen pro svou účast v odboji a strávil léta války ve vězeních a koncentračních táborech.

1945 -- 1968

Po skončení války obnovila fakulta záhy svou práci, učitelský sbor byl doplněn novými učiteli. J. B. Souček se stal profesorem Nového zákona, R. Ríčan profesorem církevních dějin, A. Novotný profesorem praktické theologie, F. M. Dobias profesorem systematiky se zvláštním zretelem k etice, J. B. Jeschke profesorem nejprve systematiky a poté praktické theologie, M. Bic profesorem Starého zákona. Pro československou sekci byli jmenováni Z. Trtík pro systematickou teologii, O. Rutrlé pro praktickou teologii a M. Kanak pro církevní dějiny.

V poválečných letech -- zhruba do r. 1951 -- dosáhla vrcholu i publikační činnost fakulty. Mezi knihami v té době vydanými je např. šest svazků "Dějiny křesťanství v Československu" F. Hrejsy, dva svazky sebraných studií F. Bartoše, Dankovo "Dobové pozadí Starého zákona" a Bicova "Palestina od praveku ke křesťanství". V letech 1948--51 vydávala fakulta společně s luterskou fakultou bratislavskou čtvrtletník "Theologia evangelica". Veřejné přednášky obou sekcí fakulty se těšily velké popularitě. Fakulta měla mimorádný počet studentů. V akademickém roce 1949--50 jich bylo 230 (99 CCS, 126 z různých protestantských církví, 5 ostatních).

Po únoru 1948, kdy politické vedení státu vzala do rukou Komunistická strana, byly theologické fakulty i nadále ponechány jako státní vysoké školy, byly však v roce 1950 reorganizovány. To znamenalo, že byly prohlášeny za

skoly vyhrazené pouze ke vzdělávání duchovních pro potřeby státem uznaných církví. Byl zdurazen jejich úkol vést studenty k porozumění cílům sociální přestavby společnosti. Dekani a prodekani byli na základě návrhu jmenováni ministerstvem, byl vytvořen úřad tajemníka fakulty. Husova fakulta byla reorganizací rozdělena na fakulty dvě: na fakultu Církve československé, která podržela jméno Husovo, a *Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu* pro církve protestantské.

Komenského fakulta dostala po válce také nový seminář pro ubytování studentů, jímž se stala budova někdejší německé evangelické školy a fary v Praze na Novém Městě, přebudovaná podle Synodní rady. Vůdci osobnosti fakulty zastával po léta prof. Hromádka. Následujících 16 let (1950–66) byl nepřetržitě dekanem. Jeho veřejně známý kladný vztah k socialismu pomáhal fakultě chránit v letech protinabozenského tlaku. Hromádka se stal i vůdčí osobností českého ekumenického hnutí a prezidentem KMK, kterou spoluzakládal.

Učitelský sbor KEBF byl po r. 1950 rozšířen. Vedle učitele společenských nauk, který byl jmenován státem bez účasti fakulty, byli radně jmenováni J. M. Lochman pro filosofii náboženství a později pro systematickou teologii, A. Molnár pro dějiny dogmatu a později pro církevní dějiny, J. Smolík pro praktickou teologii, S. Turnský pro reformovanou verouku a církevní dějiny pro reformované studenty, L. Čermáček pro praktickou teologii pro ref. studenty. Později k nim přibývali J. Heller pro biblické jazyky a následně pro religionistiku a P. Pokorný pro Nový zákon.

Podmínky pro práci fakulty, zprvu zdánlivě dobré, se záhy znatelně zhoršily. Někteří profesori museli odejít nuceně do výslužby (F. Bednár, Ad. Novotný), počet asistentů byl snížen, možnosti vydávání theologické i obecně náboženské literatury omezeny. Přesto se podařilo vydat v padesátých letech Biblický slovník (ed. Ad. Novotný) a později i velkou Biblickou konkordanci za vedení profesora Součka a Bice. Tito dva profesori vedli také skupinu překladatelů, která pracovala na novém překladu bible do češtiny.

Závažný byl pokles počtu studentů. Byl způsoben jistě celkovou situací a skutečností, že duchovenské povolání s sebou neslo celou řadu nevýhod, kromě toho se zvláště místní autority nejednou snažily znemožnit studium tím, kdo se pro ně přes obtíže rozhodl. Počet studentů Komenského fakulty tak ze 160 v r. 1950 klesal až na 30 v r. 1964. Poté nastal mírný obrát a studentů postupně přibývalo (v r. 1970 měla fakulta zhruba 70 řadných studentů). Do určité míry to bylo spojeno s obnovou či s obrodným procesem v komunistické straně i v celé společnosti, který zraje po řadu let a projevil se zřetelně na jaře 1968.

1968 – 1990

Stručný dějinný přehled života fakulty nemůže přejít zlomový rok 1968, rok tzv. Pražského resp. Československého jara. Až do tohoto období se učitele fakulty zejména pod vlivem dlouholetého kolegy a dekana J. L. Hromádky theologicky vyrovnávali s novou situací, která vznikla zásadními proměnami naší společnosti poté, co komunisté na sebe v roce 1948 strhli veskerou moc. Fakulta se stala místem, odkud vycházely do evropské a světové ekumeny podněty k promyslení nové situace, popisované jako tzv. pokonstantinovská epocha. V ní se před oficiálními církvemi otvírala poprvé v dějinách možnost žít a pracovat jako poutnický sbor vyznávající bez vnějších opor státní moci. Druhým tématem existenciálně laděného bohosloví byla od konce čtyřicátých let otázka, zda socialistické přeměny (nikoliv jejich ateistický rámc) s důrazem na společenskou rovnost a spravedlnost jsou biblickým motivem blíže, než tradiční společenské uspořádání západního typu. Učitele i značná část absolventů fakulty v desetiletích před rokem 1968 byla ochotna připustit, že socialistický typ společnosti poskytuje dostatečný prostor křesťanskému svědectví, které v něm může při pozitivní, byť kritické účasti církví i jednotlivých křesťanů získat větší ozvěnu, než v zemích, které socialistickými přeměnami neprocházely.

Pražské jaro tyto nádeje povzbuzovalo. Důraz na domácí tradice, větší demokratickost a toleranci umožňující po letech obnovit celospolečenský dialog posiloval důvěru křesťanů, že socialismus je reformovatelný a že se může stát i za jejich přispění prostředím, v němž bude respektována lidská důstojnost a vláda pravdy ve všech oblastech života.

Učitele i studenti Komenského fakulty se aktivně podíleli na procesech "Pražského jara". O tom svědčí projevy, usnesení, veřejné přednášky i články v tisku církevním i necírkevním. V Husově bohosloveckém semináři dále pokračovaly pravidelné týdenní rozhovory široce ekumenické povahy, které zde byly organizovány od počátku šedesátých let, a jichž se účastnili i někteří významní katolíci.

Okupaci v srpnu 1968 a obdobím násilně zavedené tzv. normalizace, která měla za cíl zastavit reformní úsilí v naší zemi, dochází uvnitř celé společnosti, v církvích i na Komenského fakultě k procesu diferenciaci. Pod silicím tlakem vládnoucí garnitury se většina společnosti postupně přizpůsobuje změněným poměrům. Církve a jejich vedení na tento tlak reagují povětšinou nejen faktickým ustupem do vnitrocírkevního prostoru, ale i redukcí bohosloveckého programu. Ani fakulta, nyní pod ztřeštěným dohledem ze strany státní správy (příslušného oddělení ministerstva kultury) se nevyhnula krokům, které byly menší části jejich absolventů i odpovědných laiků ve sborech silně kritizovány.

Slo zejména o theologické stanovisko, které bylo později vyjádřeno v jejich osmi thesích kolem dokumentu 31 farářů a laiků z května 1977, v němž byla souhrnně vylicena a zdokumentována diskriminace církevního života u nás. V těchto thesích byl nadále obhajován socialismus jako přijatelná platforma pro život církve a její svědectví, ačkoliv vojenským zásahem proti reformnímu hnutí u nás v r. 1968 bylo prokázáno, že moc je základním problémem, na němž

socialismus neostalinského typu troskota. Fakultní učitele nepostrehli, že ani tzv. pokonstantinovská epocha neprivede církve automaticky na vyznavačskou pozici, že ztrata mocenské opory státu neprinásí sama nutně osvobození z jeho područí právě proto, že normalizační stát, ovládaný stranickým aparátem, byl státem totalitním, pro nějž je moc a její užití prioritou. Za těchto poměrů byl stát a stranický aparát ochoten trpět jen církví, které se omezily na výlučně vnitřofární a vnitrosborovou činnost, nijak se nedotýkající veřejných záležitostí. A tak obě základní otázky, s nimiž se církev i fakulta musely vyrovnávat v období od r. 1948, se ocitly v úplně jiném světle a situace vyžadovala hlubokou bohosloveckou a církevní politickou revizi.

K té však nedocházelo ani v církvi, ani na fakultě. K ní se propracovala skupina bohoslovců a laiků, kteří stáli od konce čtyřicátých let pod silným vlivem J. L. Hromádky, v zásadě přijímali jeho koncepci, ale zachovali si kritický odtup od některých jejích dějinných a primárních mezinárodně politických implikací (zdroj Křesťanské mírové konference, Hromádkův postoj k maďarské a kubánské krizi apod.). U části církve byly též odmítány kroky vedení fakulty vůči některým studentům, kteří projevíli znepokojení jednak nad tím, že jsou odnímány souhlasy ráde jejich kolegů na sborech, jednak vyslovili obavy o svou vlastní budoucnost po absolutoriu fakulty. Vedení fakulty je tehdy neochránilo proti diskriminačnímu postupu ministerstva kultury. Některí museli fakultu protiprávně opustit, další směli studium dokončit po prerušení. Stejně tak byla předmětem kritiky okolnost, že některým absolventům nedalo vedení fakulty doporučení k výkonu duchovenské činnosti v církvi. Stalo se tak v době, kdy stoupal v důsledku narůstajícího tlaku počet neobsazených sborů. V tomto ohledu se ukázala problematická zásadní orientace církve a Komenského fakulty na preziti a bezkonfliktní vztahy s násilným systémem, jak k tomu dospěli představitelé církve i fakulty v prvních letech normalizace.

Je ovšem třeba vidět, že fakulta se po roce 1969 ocitla skutečně v obtížné situaci. Dostává se pod kontrolu státních orgánů. Její ekumenické styky s cizinou, tak slibné se rozvíjející v sedesátých letech, byly výrazně omezeny. Postoje profesoru a studentu byly předmětem zájmu i Státní bezpečnosti. Te lze patrně přičíst zbavení profesury M. Bice a odchod asistenta dr. Vencovského z fakulty i další věci, které měly viditelné zásahy do fakultního života, jako např. výsledky všech uchazečů o studium na fakultě před jejich eventuálním přijetím. (Jestliže v druhé polovině osmdesátých let!)

I když odborná práce fakulty v přednáškách a seminářích nebyla přímo narušována, vnutily státní orgány do jejího curricula již od padesátých let seznamování studentů s tzv. společenskými vědami. Zatímco zprvu působil na fakultě státem jmenovaný lektor a studenti museli skládat ústní i písemné zkoušky z tohoto oboru, po roce 1968 konali přednášky a semináře marxisté z různých vědeckých ústavů a zkoušky byly zrušeny.

Profesorský sbor se dosud skládal převážně z učitelů, kteří byli jmenováni na základě radných habilitačních spisů a rizi před druhou světovou válkou nebo těsně po ní. K nim se postupně za stejných podmínek připojili sedm nových kvalifikovaných kolegů. Jmenování nových učitelů bylo sice prováděno ministerstvem kultury, avšak pouze na návrh fakulty, která trvala na overení odborné kvalifikace budoucího učitele v habilitačním řízení. Zároveň dbala i na souhlas církve, ze které učitel pocházel, což byla fakticky, nikoli statutárně, církev českobratrská evangelická.

Pokud jde o studenty, ekumenický charakter fakulty trval i nadále. Místem obtížných jednání bylo v uplynulých letech přijímání nových studentů. Stát sice nezavedl numerus clausus (počet těch, kteří se hlásili, což bylo od 5 do 15, později až 25 uchazečů, zřejmě nedával podnět k předem restriktivnímu zásahu), vyminoval si však právo udelit či odeprít souhlas k přijetí každého jednotlivého studenta. Tento v jádru protiprávní postup, který ovšem poznamenával všeobecné školství "realného socialismu", znamenal, že bylo třeba o některé studenty zapasit, přičemž ne vždy byl výsledek úspěšný. Napětí ve vztahu ke státní správě vznikalo také v situacích, kdy náležela na vyloučení některého studenta z "politických důvodů". Po roce 1968 byla vyloučena rada studentů, u dalších došlo k prerušení studia. Viditelně evidovatelný tlak státní správy postupně slábl, takže přes některé konflikty od r. 1978 nedošlo k vyloučení žádného studenta. Po listopadu 1989 byla na fakultě ustavena rehabilitační komise, jejíž úkolem bylo shromáždit informace a navrhnout pokud možno naprávu spáchaných krivd.

Cela situace oněch let a postoje, které fakultní vedení a učitelé zaujímal, byla předmětem neolikereho rozhovoru se studenty i s nově přicházejícími kolegy, kteří nesměli pro své postoje na fakultě působit, ac k tomu měli předpoklady. V těchto rozhovorech vysvětlovali učitelé své postoje a sva hlediska a vyjádřili lítost i omluvu nad některými případy, při nichž buď nedostatečně celili tlaku dohlížecích orgánů, nebo nezaujali správně theologické i lidské postoje.

Počet studentů měl v posledních dvaceti letech kolísavou tendenci, jak je patrné z následujících čísel: léta 1966–70: 47, 50, 69, 82; léta sedmdesátá: 79, 67, 67, 55; léta osmdesátá: 64, 103, 107, 103, 104. Období od počátku osmdesátých let vykazuje stálý vzrůst, který po listopadu 1989 strně vystoupil až na více než 200 studentů. Mezi studenty je 20–30 procent žen, což odpovídá skutečnosti, že většina nekatolických církvi přijíma ženy do duchovenské služby.

I v období zvýšeného tlaku pokračovali učitelé fakulty soustředěni ve své vědecké, publikační a pedagogické činnosti. Biblická katedra (do r. 1990 spojená) pracovala na novém překladu Písma, který byl přijat všemi církvemi u nás (i církví římskokatolickou) a stal se českým ekumenickým překladem. Katedra praktické theologie pracovala na dvou svazcích bohoslužebné knihy (již ocenil dopisem kardinál Tomásek jako přínos pro všechny křesťany v naší zemi). Historická katedra se mimo jiné podílela spolu s praktickou na vydávání spisu J. A. Komenského a spisu Husových v Československé akademii věd.

Ucitele pripravili na tricet titulu ucebnich textu (skript), fakulta vydavala ctvrtletnik "Communio viatorum" (s clanky v anglictine, nemcine ci francouzstine) a "Studie a texty" (sest svazku), v nichz byly uverejnovany delsi theologicke studie. Kratsi studie urcene take pro laiky byly publikovany v rade cirkevnych casopisu domacich i zahranicnich.

Profesori jsou clenky ruznych mezinarodnich redakci a vedeckych instituci, napr.: American Society for Christian Ethics, Ecumenical Research Center (Rotterdam), Bonhoeffer Society, Faith and Order Commision, International and Documentation Centre (Rim), Society of Biblical Literature, Societas ethica, Societas homiletica, Studiorum Novi Testamenti Societas, United Bible Societies, Zeitschrift f?r Kirchengeschichte aj. Prispivaji do rady vedeckych mezinarodnich casopisu, napr. Ecumenical Review, Journal of Ecumenical Studies a dalsich.

Styky se zahranicim se v uplynulych letech po prerušení v roce 1968 rozvijely postupne. Na pocátku "normalizace" byly cesty do ciziny omezeny a nebyly umoznovany vsem profesorum. Postupne se situace uvolnovala a od r. 1978 byly umozneny pobyty v zahranici i pro studenty. Koncem sedmdesatych let smelo studovat v zahranici 3--6 studentu rocne (v Anglii, Holandsku, Francii, obou nemeckych statech, Madarsku, Svycarsku, USA) a obdobny pocet zahranicnich studentu u nas. Od poloviny osmdesatych let se tyto pocy ponekud zvyšovaly, zejména pokud slo o studenty prichazejici z ciziny. Na fakulte se venovali bohoslovi studenti z Holandska, Nemecka a pozdeji z Afriky (Madagaskar, Mozambik, Etiopie, Nigerie, Kenya).

Nekteri profesori byli zvani, aby pusobili po delsi dobu (zpravidla jeden semestr) jako zastupujici nebo hostujici profesori na fakultach v cizine: A. Molnar se stal radnym profesorem Valdenske theologicke fakulty v Rime, L. Broz prednasel na theol. fakulte univerzity v Dubuque (Iowa), M. Opocensky byl "visiting fellow" v Center of Theological Inquiry v Princetonu, P. Pokorny v Pittsburghu, na Duquesne University a v T?bingen, J. M. Lochman na Union Theological Seminary v N. Yorku a v Basileji, J. Smolik na theol. fakulte univerzity v Erlangen.

Od roku 1978 rostl ovsem i pocet hostu z ciziny, kteri vykonali na Komenskeho fakulte hostovske prednasky. V techto letech do roku 1988 jich nase rocenky vykazují 38 z cele rady zemi: Anglie, Cina, Dansko, Francie, Italie, Kuba, SRN, NDR, Rakousko, Skotsko, Svycarsko, USA.

V osmdesatych letech dolehla na fakultu potreba ziskat novy dorost akademickych ucitelu. Jejich vyber a vzdelavani byl velice vaznou zalezitosti, nebot hrozilo nebezpeci, ze statni sprava bude do veci zasahovat ve svem ideologicke a politickem zajmu. Z maleho poctu mensinovyh protestantu (podle odhadu necelych 350 tisíc) vzese sice v uplynulych 40 letech uctyhodny pocet doktoru (34), byli to vsak vetsinou kazatele sboru, kteri na akademickou drahu nepomysleli. Nekterym z nich zabranily v akademickem pusobeni statni organy. Do akademicke prace se podarilo uvest nekolik mladych kazatelu, kteri osvedcili disertacnimi pracemi sve schopnosti, maji autoritu u studentu a jsou nadejnym prislibem do budoucnosti. Vekove se pohybují kolem tricitky. Ovsem usilovat o novy akademicky dorost zustava jedním z prednich ukolu fakulty, nebot ze dvaceti ucitelu je sest vekem mezi 50-60 lety a pet pres sedesat.

Je to dusledek obtizi sedmdesatych let, jednak pro vnejsi tlak, ale take proto, ze cast tehdejsi generace nemela dost duvery v akademickou vedeckou praci a hledela kriticky na postoje fakulty v letech normalizace. Z nich rada byla absolventy fakulty, stali se kazатели svych sboru, ale pro svou kritickost k "realnemu socialismu" se dostavali do ruznych potizi. Nekteri z nich ztratili statni souhlas k vykonu duchovenske cinnosti, pracovali ve svetskych povolanih, pripojili sve podpisy pod prvnii prohlášení Charty 77, zakladali neoficialni bytove seminare, v nichz zajemcum zprostredkovavali znalosti z oboru filosofie, theologie a dalsich disciplin. Byli po celou dobu vyraznymi stoupenci demokratickych tendenci v cirkevni i obcanske verejnosti a zejména po roce 1968 nadale zastavali stanovisko univerzalne pojate viry s odpovednosti za vsechny oblasti zivota. V prvnich mesicich po listopadove revoluci byli nekteri povolani na fakultu a ujali se pedagogicke prace na prislusnych katedrach (Balaban, Hejdanek, Trojan).

1990 --

Listopad 1989 znamenal pro fakultu vyznamnou zmenu. Studenti se prihlasili k "nezne revoluci" hned v prvnich dnech. Revoluční "akademicka rada", v niz zaujali mista, provedla v organizaci a zivote fakulty zmeny, které vyplývaly z nove situace. K nejvyznamnejším zmenám patrilo rozhodnutí pozadat o inkorporaci fakulty do svazku Univerzity Karlovy. Dale usilovala AR rehabilitovat ty, kdo nemohli v uplynulych letech vstoupit do akademicke prace a povolati je na fakultu a pokud mozno napravit dalsi nespravedlnosti z minuleho obdobi vyjadrením politovani, omluvy a konkretnimi spravními kroky. (Zavery rehabilitacni komise byly zverejneny v Rocence ETF 1993.)

V kvetnu 1990 byla fakulta inkorporovana do svazku Karlovy univerzity v Praze a prijala jmeno **Evangelicka theologiccka fakulta Univerzity Karlovy**. To samozrejme neznamená, ze bychom si jmena Komenskeho, které nasi fakultu zdobilo drive, mene vazili, nebo ze bychom chteli meniit orientaci fakulty.

Je vsak zrejme, ze ukoly nasi fakulty jakozto fakulty univerzitni se neobycejne rozrustaji. K poslani, které fakulta mela drive (specializovana vedecka prace v oblasti uzce theologicke a vychova bohoslovcu), pristupuje ukol dialogu s univerzitou o otazce pravdy jako zakladu veskere vedecke prace a usili o vytváreni duchovnich predpokladu humanitnich idealu demokracie, které vyzdvihl prvnii prezident republiky a prvnii cestny doktor nasi fakulty, T. G. Masaryk. Ostatne zapas o postizeni pravdy v její souvztaznosti k vedecke práci i k praktickym ukolum patrili od nepameti k prioritám bohoslovecke orientace nasi fakulty. Dokladem toho je vyznamna inauguracni prednaska J. L. Hromadky z konce

dvacatých let. Dale jde o rozhovor ekumenický a rozhovor s duchovními a filosofickými proudy ve světě. Sama existence rady dalších bohosloveckých fakult v naší republice dává předpoklady pro ekumenickou spolupráci, o níž usilujeme. Fakulta cílevedome pestuje i různé formy spolupráce s bohosloveckými fakultami zahraničními (Holandsko, Anglie, Francie, Švýcarsko, USA).

Zajímá o studium bohosloví po roce 1989 neobyčejně vzrostl, počet studentů se více než zdvojnásobil. Do celé fakulty byl postaven jeden z těch, kdo v minulém období veřejně učit nesměli, jeden z prvních signatůr Charty 77, Jakub S. Trojan. Fakulta má svou tradici i svým dobrým jménem významně postavení ve střední a východní Evropě jako přední reprezentant protestantismu v této oblasti a jistě i tomu odpovídající úkol přijatý odkaz střežit a rozvíjet.

(Do r. 1968 podle R. Ricana, od r. 1968 zpracoval J. S. Trojan z podkladů Jos. Smolika)

Katedra systematické teologie

KATEDRA SYSTEMATICKE THEOLOGIE

V období před založením pražské fakulty přednášel českým reformovaným studentům na vídeňské theologické fakultě konfesionalisticky ladenou dogmatiku Eduard Bthl a po něm (od r. 1913) Josef Boháček.

Po zřízení Husovy československé evangelické bohoslovecké fakulty v Praze bylo místo systematické nejprve neobsazeno (Boháček do Prahy povolán nebyl, pouze tu v r. 1936 hostoval), v r. 1920 byl jako mimořádný profesor systematické teologie povolán **Josef Hromádka**, který vtiskl výraznou bohosloveckou podobu jak své katedře, tak celé fakultě.

V r. 1924 byl jmenován docentem a vzápětí mimořádným profesorem Husovy fakulty pro systematické bohosloví se zřetelem k církvi československé **Karel Statečný**, který však již r. 1927 zemřel. Po změně statutu fakulty v roce 1935 byl řádným profesorem systematické pro československou církev jmenován **Alois Špišar**.

Po válce Hromádku (v době jeho nepřítomnosti 1945–47) zastupoval **F. M. Dobias**, v r. 1948 byl docentem systematické teologie jmenován později profesor praktické teologie **J. B. Jeschke**. Na československou sekci nastoupil těsně před rozdělením fakulty (1950) **Zd. Trtík**, orientační postava své církve po druhé světové válce.

Oboru systematické teologie se v padesátých letech dotýkala také působnost nové jmenovaných docentů fakulty, A. Molnara (historická symbolika) a J. M. Lochmana (fenomenologie náboženství). Systematicko-theologické výchovy studentů Křesťanské reformované církve na Slovensku se ujal **Stefan Turnský**. Roku 1954 se stal Hromádkovým asistentem při katedře systematické **M. Opocenský** (pozdější profesor etiky), kterého v r. 1967 vystřídal **P. Filipi** (později profesor praktické teologie). V r. 1956 byl při systematické katedře zřízen Ekumenický institut, jehož reditelem se stal **J. N. Ondra**.

Po odchodu J. L. Hromádky do duchodu (1966) byl jmenován vedoucím profesorem katedry **Jan Milic Lochman**. Ten však již 1968 odešel na rok jako hostující profesor na Union Theological Seminary a v r. 1969 přišel jako profesor systematické na univerzitu v Basileji. Vedením katedry systematické byl znovu pověřen profesor sociální teologie F. M. Dobias.

Ke katedře systematické byl přerazen po svém jmenování profesorem všeobecné teorie náboženství (1970) i J. Heller, v r. 1971–72 tu působil **J. Vencovský**, který v r. 1970 v oboru systematické promoval, vedle Dobiasa tu vypomáhali přednáškami i Jeschke, Smolík, Souček a Molnar.

V roce 1972 byl rozhodnutím statních orgánů zbaven profesury na Komenského fakultě J. M. Lochman. Fakultou byl povolán **Ludek Broz**, který se habilitoval pro systematickou teologii, byl jmenován docentem a pověřen vedením katedry. V témže roce (1972–73) přednášel ještě J. B. Jeschke teologii reformacních vyznání a J. N. Ondra byl lektorem symboliky. Přednášky v rámci systematické katedry konal též docent pro symboliku a dějiny reformované církve **Michal Bihary** (v letech 1974–1991).

L. Broz, od r. 1976 profesor systematické teologie, vedl v následujících letech doktorandy J. Liguse, P. Macka, P. Ottera a J. Stefana. **Jan Stefan** nastoupil na katedru po své doktorské promoci jako asistent (1987). Katedře vypomáhal i profesor sociální teologie M. Opocenský.

V roce 1990 odešel prof. Broz na odpočinek a tíha výuky systematické teologie dolehla na J. Stefana, který se téhož roku habilitoval a byl pověřen vedením katedry. V následujícím roce přišel na fakultu baptista **Petr Macek**, který se habilitoval a stal docentem v r. 1993.

Systematická teologie na fakultě dnes:

Středem systematické teologie je dogmatika jako základní systematická disciplína teologie. Její systematickost však spočívá i ve způsobu jejího vztahování se k jiným disciplínám či jejich dílčím oborům, at už jde o obory systematické

(etika), historické (biblická teologie, dějiny teologie a dogmatu), praktické (ekumenika, symbolika) či prolegomenální (filosofie, religionistika).

K tradicím fakulty patří samostatná katedra teologické etiky (sociální teologie) a přiřazení dějin dogmatu katedře církevních dějin a teologické encyklopedie a ekumenické teologie katedře praktické teologie.

Nášim nejbližším cílem je pokračování v (Barthem ovlivněném) úsilí o překonání biblicismu, historismu a praktikismu v teologii a o návrat teologie k její vlastní věci, jak je na půdě systematiky u nás představovalo ve svém nastupu dílo J. L. Hromadky a později především J. M. Lochmana. Teologická fakulta se liší od biblicko-misijské školy především tím, že chápe teologii jako systematickou a (sebe)kritickou reflexi víry a celou svou strukturou se brání pokusům vrhat se po konfrontaci se svědectvím bible přímo do svědecké praxe. Systematickou teologii teologická fakulta "nevycucuje", pouze učí systematicko-teologicky (tj. vpravdě teologicky) myslet.

Rozdílná konfesijní a do jisté míry i teologická orientace a pracovní zaměření obou docentů vytváří prostor pro systematickou teologii ekumenicky otevřenou a připravenou k rozhovoru.

Učitelé:

JOSEF LUKL HROMADKA (1889-- 1969)

JAN MILIC LOCHMAN

LUDEK BROZ

MICHAL BIHARY

JAN STEFAN

PETR MACEK

Katedra Stareho zakona

KATEDRA STAREHO ZAKONA

Husova fakulta (1919--1950) nebyla původně rozdělena do kateder, jako později fakulta Komenského (1950--1990), nýbrž byla jako celkové jednotné utvářené vnitřně členěná podle oborů. Obory pak měly většinou jen jednoho učitele, asistentské místo bylo jediné pro celou fakultu (M. Klapus, později J. Svaton). Obor starozákonní vyučoval nejprve **Slavomil Danek**. Habilitoval se v roce 1920 a byl ihned jmenován mimořádným profesorem. V letech 1939--45, po uzavření českých vysokých škol, převzala vyučování bohoslovce Synodní rada Českobratrské církve evangelické. Podílet se na ní však směli pouze docenti, nikoli profesori. Tak byl vyučování Stareho zákona pověřen tehdejší docent praktické teologie Adolf Novotný. Ten rozesílal studentům -- prozatímním diakonům -- penza a u něho se také v té době dělaly zkoušky. Ihned po válce prof. Danek opět nastoupil, ale o vánocích 1945 onemocněl a 23. 2. 1946 zemřel.

Už od podzimu 1945 vedle něho působil na fakultě -- nejprve jako externí lektor pro hebrejštinu -- **Milos Bic**. Po Dankově smrti se habilitoval a převzal obor (od r. 1950 v rámci Katedry biblických věd) až do svého nuceného odchodu do důchodu v r. 1977. Od r. 1950 pracoval na katedře, také nejprve jako externí lektor pro hebrejštinu, později jako asistent a posléze docent, **Jan Heller**. Krátce působil na fakultě jako asistent a lektor rectiny a latiny i **Stanislav Segert**, který však brzy po vzniku Komenského fakulty odešel do Orientalního ústavu Československé akademie věd.

V době Bicova působení vznikla při biblické katedře (pod vedením starozakoníka prof. M. Bice a novozakoníka prof. J. B. Soucky) dvě velká díla, na nichž se podílelo i mnoho spolupracovníků. Nejprve to byla velká trojdielná konkordance (s hebrejskými a řeckými ekvivalenty) ke Kralickému překladu bible. Později, od r. 1961 se začala práce na novém, ekumenickém překladu Písma. Bic vydal řadu knih a starozákonní překladatelská skupina připravila pod jeho vedením poměrně podrobný výklad k celému Staremu zákonu, takže navzdory nesnázím, kterými bohoslovecké fakulty a církve tehdy procházely, vznikla u nás od padesátých do osmdesátých let relativně bohatá literatura ke Staremu zákonu.

Od Bicova odchodu převzal obor Jan Heller, který ovšem působil na fakultě už od r. 1950 a po celou dobu vyučoval hebrejštinu (vedle latiny, rectiny a později religionistiky). Ve své práci odborně se snažil navázat jmenovitě na některé cenné podněty Dankovy, mnoho se venoval i práci pedagogické a získávání studentů pro soustavnou práci s bibli v původních jazycích.

Jako externí lektor hebrejštiny působil na fakultě krátce **Tomas Novotný**, který dnes přednáší biblistiku na Filosofické fakultě Ostravské univerzity, a po něm nejprve jako externí lektor, později jako asistent **Martin Prudký**. Ten se v r. 1992 habilitoval, byl jmenován docentem a když v témže roku odešel Heller do důchodu, převzal po něm samostatnou katedru SZ, která vznikla při inkorporaci fakulty do Karlovy univerzity. Na katedře SZ působí, vedle své činnosti na Filosofické fakultě UK, i **Milan Balaban** (od r. 1990 odb. asistent, 1993 docent) a jako externí lektor hebrejštiny PhDr. **Milan Lyčka**.

Teologický profil oboru lze asi nejlépe vystihnout tím, že jeho jednotlivé představitele přiřadíme k teologickým proudům či "školám", z nichž vyšli a s nimiž byli většinou v živém rozhovoru. S. Danek studoval v době vlády teologického liberalismu, jeho hlavním učitelem byl basilejský Bernhard Duhm, sice ne zcela typicky, ale velmi výrazný představitel školy nábožensko-dějinné, která hledala období starozákonních letků v náboženských textech starého Orientu. Danek

se namisto na obdoby soustredil na rozdily a tak se snazil postihnout svebytnost Stareho zakona i jeho zvesti uprostred jeho okoli. Obdobne jako "skola dejin formy" kladl duraz na biblicke poselstvi, ktere predchazelo text a formovalo jej.

M. Bic byl zaujat Skandinavci, vedle sveho ucitele Danka se mnoho zabýval i norským Mowinckelem a skolou uppsalskou, s nekterymi jejimi predstaviteli mel cile styky. Tim je dano, ze vedle zajmu archeologických se soustredil hlavne na otázky sakralního kralovstvi, jehož problematiku predjal Danek v clanku "Stat a nabozenstvi". Mnoho se venoval i syntetickým pracim o Starem zakone (Palestina, Ze sveta Stareho zakona), jimiz popularizoval vysledky tehdejsiho badani.

J. Heller se predevsim pokousel navazovat na nektere durazy Dankovy, jmenovite na jeho pojeti tradicního procesu. To jej privedlo do blizkosti skoly dejin podani, predstavovane zvlaste G. v. Radem a jeho zaky. Byl vsak ovlivnen i Karlem Barthem (studia v Basileji) a take mu vzdy slo vice o to, jak byl text utvaren svym kerygmatickým poslaním, nezli jen -- jako u vetsiny nemeckých predstavitelu teto skoly -- o rekonstrukci predliterárního tvaru biblickeho zneni. Mnoho se venoval i otazkam semantickým a onomatologickým.

Soucasny starozakonik fakulty M. Prudky studoval krome Prahy take v Amsterdamu a v Oxfordu. Tim jsou priblizne opsany jak vlivy, ktere na neho pusobily, tak i otázky, s nimiz se vyrovnava. Snad lze jeho theologickou orientaci priblizne popsát jako stastnou syntezu tradic prazských, sahajících az k Dankovi, a tzv. amsterdamske exegetické skoly. Oba inspiracni zdroje si jsou blizke predevsim durazem na kerygmaticke specifikum textu v jeho tradovane podobě. Proti dominantnímu zajmu o upravy textu a historizující rekonstrukce nejstarsich vrstev bere tento pristup metodicky velmi vazne theologicko-hermeneutickou funkci biblickeho kanonu a uplatnuje proto spise synchronní interpretacni metody.

Dalsim obohacením, ktere se zacina objevovat na obzoru ve starozakonnim oboru, jsou pokusy o navazani blizsich kontaktu se zidovskou theologickou a jmenovite exegetickou tradici; ta stala dosud v krestanske praci se Starym zakonom do znacne miry stranou.

Ucitele:

SLAVOMIL CTIBOR DANEK
MILOS BIC
JAN HELLER
MARTIN PRUDKY
MILAN BALABAN
JAN MORAVEC

Katedra Noveho zakona

KATEDRA NOVEHO ZAKONA

Predchudci

Jiz od konce minuleho století rostl v ceske protestantske mensine zajem o biblicka studia. Budouci bohoslovci se na evangelickou theologickou fakultu videnske univerzity zapisovali jiz s dobrou znalostí rectiny. Ziskali ji na tehdejsich gymnaziích a behem studia, ktere završili vetsinou ve Švýcarsku, v Nemecku nebo ve Škotsku, nabyli i dobry přehled o tehdejsim badani v biblistice. Mnozi z nich dovedli v ceských cirkevnych casopisech o soucasnem badani zasvecene referovat (napr. T. B. Kaspar), jini vydavali ceske badatelske prispevky na evropske úrovni. V oboru Noveho zakona to byl predevsim libicky farar Frantisek Novak, jehož komentar k epistole Jakubove, vydany roku 1905 vlastním nakladem, obstoi cestne vedle tehdejsich nejlepsich komentaru Meyerovy rady.

Ucitele:

FRANTISEK ZILKA (1. 6. 1871 -- 9. 2. 1944)
JOSEF BOHUSLAV SOUCEK (12. 5. 1902 - - 9. 9. 1972)
PETR POKORNÝ (narozen 21. 4. 1933)
JIRI MRAZEK (narozen 30. 3. 1960)
MILENA PRECECHTELOVA

Katedra cirkevnych dejin

KATEDRA CIRKEVNICH DEJIN

Pojmenovani oboru je pomocne a nepresne. Ani oprava na "dejiny krestanstvi" prilis nepomuze. Stezi lze uvest na spolecneho jmenovatele generacne rozruznene predstavy o tom, cim by mela historicka veda studenty theologie obohatit.

Katedra cirkevnych dejin mela v ramci bohoslovecke fakulty ponekud vyjimecne postaveni. Nejen proto, ze tolerovala pusobeni profesionalnich historiku, kterým chybelo theologické vzdelani. Zejména proto, ze i vytecne vzdelani bohoslovci

pestovali "reformacne" pojatou historiografii tak, aby dobre obstala v soutezi se "svetskou" historickou vedou domaci i zahranicni. Odbornost chapali jako svedecky ukol. Kazdy po svem.

Od r. 1950 zahrnuje obor dejin krestanstvi i tzv. *dejiny dogmatu*. Sedmadvacetiletý docent Komenskeho evangelicke bohoslovecke fakulty Amedeo Molnar (1923--1990) stacil totiz zvladnout nejen dejepisecke remeslo v rozsahu od prvokrestanstvi po "modernu", ale jako bohoslovci mu nejvic zalezelo na postizeni pohybu theologickeho mysleni v historickych souvislostech. Jeho pricinem se stala "historicka symbolika" neodmyslitelnou soucasti vyuky na katedre cirkevnych dejin.

Vymezeni oboru:

Studium dejin krestanstvi v celem jeho casovem rozsahu je metodicky zakladni pomoci k proniknuti do vseh ostatnich bohosloveckych oboru, trebaze je disciplinou "pomocnou". Ani biblistika, ktera je zakladem studia evangelicke theologie, se bez metodiky cviceneho historickeho mysleni neobejde. Ostatni discipliny (systematicka, socialni a prakticka theologie, ovsem i religionistika a filosofie) predpokladaji nejen zakladni dejinnou orientaci vsetne schopnosti kriticke historicke reflexe, ale mnohdy se latkove s oborem cirkevnych dejin stykaji ci primo prekryvaji.

Zamer studia dejin krestanstvi a dejinneho vyvoje dogmatu (toho, co vyznavaci Jezise Krista pokladali za podstatne a zavazne pro svou viru) je prosty: 1) pestovat **vedomi spoluodpovednosti** za zivoty lidi v propucenem case; 2) pestovat **pamet** jako integrujici slozku **vedomi totoznosti** jedince i spolecnosti (se zvlastnim zretelem k cirkvi v ni zijici a vyznavajici); 3) soustavne pestovat schopnost **kritickeho mysleni** (metodu kritiky historickych pramenu a literatury) jako obranu proti zamernemu preznacovani pameti lidstva ve smyslu politickem i konfesionalistickem.

Ucitele:

GUSTAV ADOLF SKALSKY (1857 -- 1926)
FERDINAND HREJSA (1867 -- 1953)
FRANTISEK MICHALEK BARTOS (1889 -- 1972)
RUDOLF RICAN (1899 -- 1975)
AMEDEO MOLNAR (1923 -- 1990)
NOEMI REJCHRTOVA (narozena 1940)
EVA MELMUKOVA (roz. Saseci, narozena 1932)
MICHAL FLEGL (narozen 1940)
MARTIN WERNISCH (narozen 1962)

Katedra socialni theologie (theologicke etiky)

KATEDRA SOCIALNI THEOLOGIE (THEOLOGICKE ETIKY)

Od pocatku existence prazske evangelicke bohoslovecke fakulty byla oblast etiky zahrnuta v ramci systematicke theologie. Ze tu mela misto dulezite, naznacuje skutecnost, ze prvni systematik fakulty, **J. L. Hromadka**, zahajoval sve prednasky v roce 1920 prave etikou a prvni publikovana skripta fakulty byly Hromadkovy *Zaklady theologicke ethiky* (1929).

Samostatna katedra socialni theologie vznikla zaroven s Komenskeho evangelickou bohosloveckou fakultou (r. 1950) oddelenim z materske katedry systematicke theologie. Prvni profesor socialni theologie, **F. M. Dobias**, konstatuje jako duvod pro osamostatneni, vedle existence podobnych kateder v zahranici, i skutecnost, ze "material a relevance eticke oblasti vzrusta tak, ze si vyžaduje cim dal vic specialniho studia" (*Uvod do socialni theologie*, 1958). Nazev katedry byl vysledkem doboveho preceneni socialniho aspektu lidske existence. Odsunuje do pozadi jak oblast personalni, tak sirsi ramec stvoreni a je dnes pocitovan jako ne zcela vyhovujici.

Vedle Dobiase (1950--1972) pracoval na katedre od pocatku i **Stepan Turnsky** (1950--1973), pote **Milan Opocensky** (docent od cervence 1973, od dubna 1975 profesor) a ing. **Jakub S. Trojan** (od dubna 1990 jako docent, od zari 1991 profesor). Od roku 1989 pracuje pri katedre jako odborný asistent **Jindrich Halama** (zprvu na castecny uvazek, od unora 1991 plne).

Studium etickyh otazek je na EThF od pocatku rozdeleno do dvou na sebe navazujicich cyklu. Zakladnim zamerem prvnioho cyklu je uvést studenty do eticke problematiky v její obecne roviny, tedy soustredeni na principialni (ci formalni) etiku, cilem druhého cyklu je dát jim nahlednout do konkretnich okruhu problemu a podnitit je k promysleni vlastnich stanovisek (etika konkretni ci materialni).

Prvni cyklus prednasek a proseminaru sleduje vychodiska a zakladni pojmy krestanskeho etickeho mysleni, uvadi studenty do struktury a dejin krestanske etiky. To ovsem nelze bez obecneho filosofickeho pozadi, bez znalosti zakladnich pojmu, postav a proudu etiky filosoficke. S timto zakladem jsou konfrontovany eticke durazy biblicke (etika SZ a NZ) i durazy krestanskych a cirkevnych autorit a myslitelu.

Prednasky druhého cyklu navazují na látku prave zminenou, zaměřují se však ve světle biblické zvesti a křesťanské tradice na jednotlivé etické otázky lidské existence:

- na problematiku svědomí, sebekřivnosti, smyslu života, osobní integrity mravní a duchovní (**individuální etika**),
- na otázky manželství, rodiny, partnerských a přátelských vztahů, otázku autority v těchto vztazích (**personální etika**),
- na vztah ke společnosti, institucím, společenským strukturám neosobní povahy (stat, trh apod.), na problematiku moci, formální autority, na občanskou odpovědnost v rámci ekonomických a společenských struktur (**etika sociální**).

K této "tradiční" kategorizaci členění theologické etiky přistupuje v poslední době stále důrazněji i **etika ekologická**, etika vztahu k životnímu prostředí, k neživé a živé přírodě jako celku i jednotlivým částem, theologicky povedeno: ke stvoření.

K ukolum theologické etiky patří ovšem i rozhovor s nejbližšími theologickými disciplínami, jako jsou systematická a praktická theologie, nezbytné je rozvíjet dialog i se sesterskou disciplínou filosofické etiky a nevyhybat se diskusí s psychologii osobní i sociální. Obhajoba specifčnosti theologické etiky je tu vedena z přesvědčení, že je to ku prospěchu věci same, nikoliv z profesní zálibnosti.

Theologická etika naší evangelické fakulty si zároveň klade za cíl přispět do širší ekumenické diskuse systematickou reflexí domácích duchovních a mravních tradic reformacních i novými pokusy o interpretaci těch stranek biblického poselství, jež živě oslovují dnešní ekumenickou obec. Jde zejména o SZ a NZ motivy sociální. Otvírá se intenzivní problematika hledání spravedlivějších společenských struktur, která po pádu tzv. reálného socialismu přitahuje v rostoucí míře pozornost křesťanů na celém světě (viz theologie osvobození, feministická theologie). Stranou nemůže zůstat studium sociálně etických doktrín křesťanské tradice domácí i zahraniční (papežské encykliky), oficiální stanoviska protestantských církví a české etické literatury nejšířší proveniencí.

Učitelé:

FRANTIŠEK MRAZEK DOBIAS
STEFAN TURNŠKY
MILAN OPOČENSKÝ
JACQUES (JAKUB) SCHWARZ TROJAN
JINDŘICH HALAMA

Katedra praktické theologie

KATEDRA PRAKTICKE THEOLOGIE

Obor praktické theologie je od samého začátku práce Husovy evangelické fakulty bohoslovecké nedílnou součástí jejího studijního procesu. V uplynulých desetiletích pracovali na této katedře následující profesori: **Gustav Adolf Skalský** (profesor 1919--1925), **František Bednar** (docent 1922- -1926, profesor 1926--1952), **Adolf Novotný** (docent 1939-1945, profesor 1945--1953), **Josef B. Jeschke** (docent syst. katedry 1948--1950, profesor PT katedry 1950--1972), **Josef Smolik** (docent 1950--1966, profesor 1966) a **Pavel Filipi** (docent 1975--1977, profesor 1977).

Studijní a zkusební rad z 26. 5. 1922 stanoví tyto disciplíny praktické theologie: katechetiku, homiletiku, nauku o péči pastýřské, nauku o kultu, církevní právo a diakoniku. Toto základní rozvržení zůstalo s malými obměnami v platnosti i na Komenského fakultě a na Evangelické theologické fakultě UK. Má svůj původ na fakultě videnské, odkud je přebral první profesor praktické theologie G. A. Skalský. Určitým specifikem bylo církevní právo, které se zkoušelo již k první státní zkoušce (vedení státních matrik). Po roce 1950, kdy došlo k zásadní změně právního postavení církve, se církevní právo stalo historickou pomocnou disciplínou, zapadající do širšího rámce praktické nauky o církvi (eklesiologie). Přednasky z praktické eklesiologie tvoří theologické východisko pro ostatní prakticko-theologické disciplíny.

Široká ekumenická činnost prof. J. L. Hromadky a prof. J. Smolika vedla k zřízení stolice pro ekumenickou theologii při katedře praktické theologie. Na tuto stolicí byl povolán od roku 1972 Pavel Filipi, od roku 1977 profesor praktické theologie.

Misiologie a evangelizace tvoří součást vykladu z homiletiky, s psychoanalytickými metodami se studenti seznamují v pastýřské péči. Tezisko práce praktické theologie je v homiletickém a katechetickém seminari. Vedle toho se konají semináře k tématům ze současné situace sociální, charitativní, ekumenické aj.

Církevní hudbu a hymnologii vyučoval v rámci praktické theologie nejprve po válce **Jaromír Urbanec** jako lektor, po něm přišel r. 1950 **Zdeněk Cep** (asistent a později odb. asistent 1952--82).

Pro studenty z Reformované křesťanské církve na Slovensku byl -- s ohledem na odlišnost tradic a zejména na povinnost konat bohoslužby a vyučování v maďarském jazyce -- zřízen konfesijní lektorat. Jeho prakticko-theologická část byla svěřena **Ludovitu Csemymu** (od r. 1954 docent, od r. 1974 profesor) a **Gezovi Erdelyimu** (odb. asistent od roku 1992).

V součinnosti s externími pracovníky katedra organizuje též speciální kurzy v psychologii a pedagogice (tzv. pedagogické minimum).

Ve vlastní práci se katedra brání úzkému prakticismu a premíře empirismu. Pokouší se dát studentům vzhled do theologických postojů tak, aby v pluralitní situaci dneska mohli sami volit vhodné metody práce. Rychle se měnící situace církve ve světě neumožňuje encyklopedické zpracování prakticko-theologické latky. Nicméně ve skriptech katedry, v práci na agendách, ve sbírkách kazání je obsažen základní materiál. V krátkých medailonech profesoru katedry vynikne, které theologické proudy ovlivňovaly práci katedry a jak se s nimi její učitelé vyrovnávali nebo ztotožňovali.

Učitelé:

GUSTAV ADOLF SKALSKÝ
FRANTIŠEK BEDNAR
ADOLF NOVOTNÝ
JOSEF B. JESCHKE
JOSEF SMOLIK
PAVEL FILIP
LUDOVIT CSEMY
ZDENEK ČEP
ADELHEID REININGHAUS
GERHARD FREY- REININGHAUS
GEZA ERDELYI

Katedra filosofie a katedra religionistiky

KATEDRA FILOSOFIE A KATEDRA RELIGIONISTIKY

Filosofie a religionistika tvořily zpočátku na Husově fakultě jediný obor, později na Komenského fakultě jednu katedru. Dvě zcela samostatné katedry vytvořily až v rámci procesu inkorporace fakulty do UK v roce 1990. Je tedy nezbytné sledovat dějiny obou oborů v rámci Husovy fakulty (1919--1950) a Komenského fakulty (1950--1990) společně.

Filosofie byla považována za součást theologického vzdělání od založení Husovy fakulty v r. 1919, v prvních letech však fakulta neměla vlastní filosofické přednášky a její studenti navštěvovali povinně některé přednášky z filosofie na FF UK. Fakulta ovšem usilovala získat vlastního odborníka, jmenovitě v oblasti filosofie náboženství, která se tehdejšími učiteli zdála zvláště důležitá. Proto bylo profesorským sborem usneseno, aby zřizována stolice filosofie náboženství *"byla kvalifikována jako stolice pro dějiny náboženství a filosofii náboženství, jakožto vední obory, které mohou být pěstovány i samostatně. To bylo číneno pro případ, kdyby Husova fakulta mohla být vybudována v plném rozsahu jakožto vysoká škola vědy o náboženství, aby tyto obory mohly být odděleny. Tento (myslím Žilkuv) plán nikdy nedosel realizace..."* (F. M. Dobias v KR 1952, str. 232). Zkouška z oboru dějin a filosofie náboženství byla zároveň ustanovena jako povinná součást první státní zkoušky (od r. 1924).

Docentem "čisté filosofie" byl zpočátku **Josef Ladislav Stehule-L. Kopál** (1875--1946), původně právník, který však z fakulty po dvou krátkých letech (1921--23) nepřijal státního působení odesel. Zároveň začal filosofii náboženství přednášet **František Linhart**, do r. 1924 jen v částečném úvazku, od tohoto roku plně. Přednášel potom filosofii náboženství několika generacím studentů, s přestávkou v době uzavření vysokých škol za války, až do r. 1953, kdy odesel na odpočinek. (Zpočátku krátce působil na fakultě i pozdější profesor filosofie na FF UK J. B. Kozák, ale pouze jako lektor anglického jazyka.)

Od podzimu 1950, zároveň s ustavením Komenského fakulty, začal na katedře filosofie náboženství působit docent **Jan Milic Lochman**, který po Linhartově odchodu převzal výuku i vedení katedry. Jako zak K. Bartha pojímal ovšem obor poněkud jinak než předchůdce. Katedra byla sice pod ideologickým tlakem přejmenována na katedru "všeobecné teorie náboženství", Lochman se však ve své práci novým názvem určovat nedal. Přednášel především dějiny filosofie a věnoval se problematice na pomezí systematické teologie, k níž vždy tihl. Celý kurs přednášek věnoval vztahu mezi teologií a filosofií v evropských dějinách. Religionisticky je z jeho děl zaměřena především *Theologie a náboženství* (1963), zabývající se hinduismem, buddhismem a islámem. V roce 1960 byl Lochman jmenován profesorem a přesel na katedru systematické teologie, od podzimu 1968 působí v zahraničí (více o něm viz katedra systematické teologie).

Práci na katedře převzal **Jan Heller**, dlouholetý asistent, habilitovaný původně v oboru starozákonním. Teprve hostovská docentura v Berlíně (1966--68) mu otevřela dveře ke jmenování docentem doma. Heller vyšel z podrobné znalosti náboženských systémů v okolí Izraele, odkud se otevírala plynulá cesta do religionistiky, o níž si rozšířil habilitaci a ujal se práce v oboru. Od počátku usiloval o změnu dosavadní koncepce. Tradiční forma filosofie náboženství mu byla vzdálena, proto prosazoval myšlenku rozdělit katedru na "čistou" filosofii a na religionistiku.

Religionistiku, kterou chápal spíše jako teologii náboženství (snahu vyrovnat se s fenoménem náboženství i s významnými náboženskými systémy z křesťanského hlediska -- skriptu *Starověká náboženství*, 1978), vyučoval Heller od svého nástupu (profesorem r. 1970) a v přednáškách a práci pokračoval i poté, co v r. 1977 převzal po M. Bícovi vedení biblické katedry (skriptu *Nástin religionistiky*, spolu s M. Mrázkem, 1988). Pro filosofii se snažil získat PhDr. L. Hejdanka, tehdy pracovníka Filosofického ústavu CSAV. Habilitační řízení však bylo s pokračující "normalizací" zastaveno a mohlo být uskutečнено v rámci rehabilitace až v únoru 1990.

Když bylo zřejmé, že Hejdankovo působení nebude možné (a Heller přesehl na katedru biblistiky), poverila fakulta výukou filosofie **Jaroslava N. Ondru**, reditele Ekumenického institutu při fakultě. Ondra se habilitoval pro filosofii, byl jmenován profesorem a stal se vedoucím katedry (1978). Působil zde až do svého odchodu na odpočinek na jaře 1990, kdy na fakultu přišel **Ladislav Hejdanek**.

Závažné změny nastaly s inkorporací fakulty do Karlovy univerzity. Konečně byla osamostatněna **katedra filosofie**, jejíž vedení převzal doc. Hejdanek, a **katedra religionistiky**, která však dosud nemá vlastního vedoucího. Od r. 1990 ji spravují vedoucí biblických kateder (nejprve Heller, poté Pokorný). Stálým pracovníkem katedry je od r. 1992 odborný asistent **Jan Molnar**. Neúplné obsazení katedry je dočasně řešeno úzší spoluprací s religionisty z FF UK (doc. M. Balaban, PhDr. M. Lyčka).

Na dlouhou dobu posledním netheologem, který mohl mít vliv na způsob, jakým byla na fakultě chápána a přednášena filosofie (ještě bez vnějšího tlaku, k němuž opětovně docházelo velmi brzo po komunistickém ovládnutí nejen politického, ale také kulturního a myšlenkového života společnosti), byl profesor Linhart. Fakulta se na jedné straně bránila pronikání marxistu do učitelského sboru (marxismus vyučovali většinou externí pracovníci), na druhé straně se však chtěl nechtít uchylovat k jisté formě obětování dosavadní tradice kritické otevřenosti vůči veřejnému životu. J. L. Hromádka ještě v *Křesťanství v myšlení a životě* (1931) považoval reformaci za nedokonalou také v tom, že nevybudovala svou vlastní filosofii (takže to zůstává jejím nesplněným úkolem), ale později od tohoto pojetí pod Barthovým vlivem ustoupil. Snad nási dosud nejvýznamnější protestantskou studií o vztahu teologie k filosofii napsal za války J. B. Souček.

Jaký má vůbec smysl katedra filosofie na theologické fakultě? Předně tu je ta stranka situace, v níž lze vidět období situace ve všech vědách vůbec: filosofii potřebuje theolog především jako nástroj své (theologické) reflexe, nezbytné k tomu, aby vedel, co vlastně dělá, když theologicky myslí. Vztah theologa k filosofii má však ještě docela zvláštní pozadí a kořeny: vznik teologie jako zvláštní disciplíny byl vyprovokován skutečností, že křesťané ve svém myšlení musili celit pseudofilosofii a upadlé filosofii také tím, že se opírali o nejlepší představitele filosofické minulosti, přičemž si byli vědomi toho, že prostá recepce Platóna (a později Aristotela) nestačí. V průběhu dalších staletí však filosofie prošla mnohými proměnami a theologové jsou nuceni pracovat s novými myšlenkovými prostředky, jež jim současná filosofie dává k dispozici. Orientace v minulosti i přítomnosti filosofického myšlení je tak pro theologa naprostou nezbytností a studium filosofie je nutně integrální součástí theologického studia.

Učitelé:

FRANTIŠEK LINHART
JAN HELLER
JAN MILIC LOCHMAN
JAROSLAV N. ONDRA
LADISLAV HEJDANEK
JAN MOLNAR

Závěrečné slovo dekana fakulty (J. S. Trojan)

ZÁVĚREČNÉ SLOVO

Trpělivý čtenář prošel 75 lety života Husovy i Komenského fakulty a stanul na prahu existence Evangelické theologické fakulty Univerzity Karlovy. Ptá se na její další budoucnost. Tato otázka provází, jak naznačil sám text tohoto sborníku, i její učitelé: s jakými perspektivami se chopíme úkolu, které se před námi vynořují? Nejde o nezucastněný, jakoby objektivní, proces. Zhlédnout úkoly a formulovat je patří už k prvním krokům dobře založené bohoslovecké reflexe.

Ve vědecké radě jsme se touto problematikou zabývali v posledních měsících několikrát. Základem našeho přemítání byly výhledy jednotlivých kateder, které jsme podrobili opakovaně mnohahodinovým rozpravám. Pokusím se shrnout předběžné výsledky.

Předně si uvědomujeme svůj vztah k ostatním fakultám Karlovy univerzity, do níž jsme byli přijati v květnu 1990. Zatím se zdá, že celkové zamerení Univerzity je převážně pozitivistické, i když lze pozorovat jistou otevřenost k duchovnímu rozměru, který byl do Univerzity vnášen především bývalým rektorem prof. R. Palousem a kolegiem prorektoru. Humanitní katedry a zejména všechny tři fakulty bohoslovecké (římskokatolická, husitská a evangelická) stojí před povinností jednak osvědčit svou vědeckou zdatnost, jednak dosvědčit věrnost Pravdě, která se jako duchovní moc nad námi nemůže stát nikdy předmětem objektivního zkoumání. Mohou přispět významným způsobem do rozhovoru o základu všech vědeckých disciplín pěstovaných na Karlově univerzitě, do rozhovoru, který až donedávna stál stranou zájmu, protože zejména přírodní vědy považovaly za doklad vědeckosti vylučnou orientaci na zvolený výsek skutečnosti a jeho metodicky přesné zkoumání. Ze však všechny vědecké disciplíny, přinášející pouze fragmentární obrazy veskeré skutečnosti, jsou vnášeny do ještě hlubších souvislostí, které si vynucují otázky po celku a vedou k neustalé revizi zvolených východisek a epistemologických předpokladů oněch fragmentárních obrazů zkoumání, stalo zatím mimo pozornost. Avšak civilizační krize, ať ve své nukleární či ekologické variantě, nutí vědce a badatele sestoupit k samotným základům a předpokladům dosavadní orientace a postavit prave metodické principy i celkové zamerení vědy do kritického světla.

Z tohoto radikalního dotazování nejsou ovšem vynaty ani bohoslovecké fakulty. I když mají jakési "domovské právo" v orientaci na celek (zvěst Evangelia je univerzální), v prostředí ghetta, do kterého byly církve a bohoslovecké fakulty u nás v minulosti zatlačeny, je poměrně snadno prodaly za možnost přežít. Tím se nechaly vytesnit na okraj bytostných záležitostí obce. Redukce teologie na vnitrocírkevní problematiku ochromila fakulty natolik, že k rozhovoru o nové orientaci Univerzity mohou přistoupit jen po důkladné revizi vlastních pozic. Ac je před námi daleká cesta, horizont této specifické odpovědnosti theologických fakult světelkuje jasné.

Orientace na celek, na holistický princip, který v rámci fakult i celé Univerzity povede k průchodnosti jednotlivými obory a umožní interdisciplinární rozhovor, musí být na theologických fakultách založen na překonání metafyzického typu myšlení, který spojil popis "božského světa" (a v závislosti na něm i obraz člověka) s pojmy a kategoriemi, převzatými v podstatě z antické tradice. Ta je charakterizována jakýmsi pojmovým samospadem, který uniká udalostnímu, příběhovému spadu Písma. Právě tento spád by však měl být odrazem pro nové uchopení univerzální zvěsti. Odkazem k narativnímu základu teologie nechceme uniknout povinnosti koncipovat příběhy v naší reflexi tak, aby se nesesunuly do singularních "stories", jímž by chyběla zamerenost na celek, a proto by stezi mohly dostat úkol spoluformulovat nové civilizační, kulturní, duchovní, mravní i politické otázky naší doby. I příběhy mají své pojmoslovi. Jde o to, abychom si překonali predmetnost myšlení, jež je svázána s metafyzikou, ale zároveň byli s to vypracovat si takové pojmy a kategorie, které nám umožní právě onen interdisciplinární rozhovor a budou orientovány na celostnost našeho pobytu v univerzu. Jsme si vědomi toho, že jde o úkol na generace. Nicméně před povinností položit alespoň skromné základy pro tuto orientaci nechceme uhnout.

Nové bude třeba formulovat vztah akademické teologie k církvím a jejich zbožnosti, bohosloveckým tradicím i praxi. Evangelická theologická fakulta pěstuje protestantské bohosloví, jak se zrodilo v obou reformacích, české i světové. Sestupuje ovšem i ke klasickému základu křesťanství, jak se po staletí formovalo v dogmatických zápasech. To vše ji přirozeně spojuje s protestantskými církvemi dneska. Křesťanská zvěst je pro učitele fakulty vnitřním duchovním domovem. Její zkoumání je zároveň sebezpytem vlastní víry a odpovědnosti vůči Evangelii. Nicméně fakulta je povinná dedictví klasické ery i obou reformací kriticky zkoumat základní normou Písma, kterou je Pravda. Ji především se chtějí učitele fakulty otevírat po vzoru Ježíše Krista, nejvěrnějšího Božího svědka této duchovní moci nad námi. V této kritické funkci je fakulta i církvím nejprospěšnější. Její dvojpoloha jako místa kritické distance i hluboké solidarity ji dává odvahu k nepřilnavé službě církvím, jako sboru poutníku, vymanujícím se z provozní rutiny i zaběhané zbožnosti.

Prejate duchovní a mravní dedictví je třeba neustále aktualizovat v prostředí naší společnosti. Díky jeho univerzální dimenzi není žádná oblast života osobního či společného vynechána z okruhu naší odpovědnosti. Fakulta tím celí snahám, dnes mnohdy zřetelným u celé řady církevních útvarů, zúžit zamerení theologického učitelství na církevní seminar pro výchovu kněžského dorostu. Výchova kazatelů bude zajištěna patřičně k předním úkolům naší fakulty. Není to však úkol jediný. Klademe si za cíl vychovávat vzdělané theology, kteří budou schopni pracovat i v dalších oborech církevní činnosti. Nejen to. Prejeme si, aby z fakulty vycházeli absolventi, kteří mohou přispět k řešení problému na nejruznějších místech společenského života. Theologicky vzdělaní novináři, pracovníci kulturních, zdravotnických a školních zařízení, učitelé obecných předmětů, pracovníci ve statní správě, ano i ekonomové, politici a diplomati s bohosloveckým vzděláním se mohou stát důkazem, že jsme se dali cestou "velké stranky" a neupadli do osídla uzkopřeho zamerení.

S tím souvisí úkol upevňovat demokratické struktury a volat k dialogu o všech otázkách, které se před námi otevírají. Vzdělaný bohoslovec jako vyznavac Pravdy tu stojí v dvojedním úkolu: je povinen ji podle míry svého poznání verne zastávat a zároveň být otevřen k jejímu novému porozumění v proměnách času. Je tak nakloněn k tolerantnímu vztahu k partnerům dialogu, neboť i oni, ac stojí na odlišných pozicích, mohou mu pomoci objevit to, co napomáhá k vernějšímu zastávání pravdy. To jej osvobozuje od fanatismu. Právý vztah k pravdě ochraňuje však i před takovou tolerantností, která se nebezpečně blíží lhůstivosti. Studium bohosloví má právě v těchto jemných otázkách základní životní orientaci, v nichž se formuje vztah odpovědnosti k sobě, k vnitřní pravdivosti i pravdivosti vůči partnerům, napomáhat k hlubokému ujasnění. Vždyť jde o problémy, s nimiž se musí v každé generaci vyrovnávat jednotlivci i zdravá demokratická společnost, aby obstála i ve chvílích náročných zkoušek. Je to záležitost jak profesionálních politiků, tak i občanů. Ochota k dialogu, překonávání fobí nejruznějšího druhu, schopnost unést jinakost druhých, jednotlivců i skupin, odvaha zastávat pravdu třebas i v osamocení, nerezignovat ani tváří v tvář složitosti vlastní či společného života, tento mravní a duchovní fond, utvářející osobnost bohoslovce jako svědka, patří k profesnímu poverení theologické fakulty zrovna tak jako bohatá nabídka bohosloveckých informací a jejich reflexe.

Evangelická theologická fakulta se nevyhne otázkám, které přesahují rámec společnosti, v níž kona svou práci. Jde o ekumenickou dimenzi jejího poslání v nejsirším smyslu. Jinak povedeno: nevyhne se globalizaci theologického vzdělání. Je povinná před církvemi, jímž slouží, i před společností, do které je zasazena, odkazovat na horizonty, které přesahují naše bezprostřední problémy. Právě proto, že se svět proměňuje v jedinou pospolitost, musí fakulta přesahovat svou vzdělávací činnost rámec, ve kterém až dosud byla "doma" a mít na zřeteli problémy nejen místní, nýbrž i světové obce. Žádná theologická výpověď, která nemá na zřeteli ekumenické a ekologické důsledky, se dnes neda odpovédne vyslovit.

Naše fakulta je zavazána pomoci světové ekumenické obci tím, že bohoslovecky zreflektuje svou dlouholetou zkušenost života v socialismu, respektive v jeho "realné" variantě. Je to důležité mj. proto, že část světové ekumeny radikalne

odmita zapadni typ spolecenskeho usporadani a povazuje dosud socialisticke idealy (pokud vubec pripusti, ze jejich realizace byla chybná) za nosnou alternativu. Prave proto, ze v nasi domaci tradici reformacni mely silnou ozvucnost idealy "realizovane eschatologie", tj. duvery, ze je mozno v ramci porusenych lidskych dejin uskutecnit kralovstvi Bozi, jsme povinni cely komplex otazek spojenych s touto tradici i s nasi nedavnou zkusenosti do hloubky promyslet a vnést do svetove ekumenicke diskuse.

To nas privadi k posledni poznámce. Evangelicka theologicka fakulta ma sve sidlo v Praze. Patri do stredoevropskeho prostoru. Je vzdelavacim ucilistem, ktere je historicky spjato s protestantskou mensinou. Na vychod od nas jsou, krome relativne vetsi Reformovane cirkve v Madarsku a baptistu v Rusku, uz jen ostruvky mensinovyh protestantskych cirkvi. Nas pohled je zameren i timto smerem. Pro svou ekumenickou strukturu jak mezi studenty, tak i uciteli, i díky široce ekumenickému zamerení nasi bohoslovecke tradice, chceme se stát místem, ktere by vyhledavali studenti jak ze zapadnich, tak i stredoevropskych a vychodoevropskych zemi. S posledne jmenovanymi nas spojuje i nedavna existence krestanu, zijících pod tlakem opresivni moci v byvalém sovetsem bloku. To není zdaleka efemerní, lehce preskocitelna minulost. Sami ani jeste nedohledame hloubku tohoto spolecneho pouta. Jsme presvedceni, ze studenti i ucitele, prichazející na nasi fakultu z techto oblastí, by se setkali s podněty a impulsy, ktere by je mohly obohatit pro jejich práci v domacím prostredí.

Společně s cirkvemi u nas, ktere vysílají na nasi fakultu své studenty, chceme prohloubit i svou odpovednost vůči chudším částem sveta. Je načase shromáždit prostředky na to, aby u nas mohli studovat ti, ktere k nam chtějí vyslat napr. africké protestantske cirkve. Dosavadní zkušenosti s nekolika studenty, kteri se stavají v techto letech absolventy nasi fakulty, nas v tomto zameru posiluje.

Fakulta se ma, jak se nadejeme, v prístím roce prestehovat do nove budovy, kterou ji poskytne k uzivani Ceskoslovenska cirkve evangelicka. Jsme ji vdecni za to, ze na sebe vzala tento narocny ukol. Zaczne tím nova etapa fakultního života, bez tiziveho nedostatku vyukovych prostor. Nicmene tize poslání, ktere je na fakultu vloženo, zustava. I pro toto "privilegium" vyhlíží zmocnění, ktere překvapive prichází od Toho, v jehož jménu pracujeme.

Jakub S. Trojan, Praha, srpen 1994

Prehled dekanu

PREHLED DEKANU FAKULTY

Není našim umyslem obtezovat ctenare pouhým suse posloupným vycetm jmen a dat. K užítku tem, kteri by chteli proniknout dál k proměnlivým obzorům i obtížím, s nimiž bylo spravování fakulty spojeno, je proto soupis obohacen také dalšími odkazy; byt s mensimi prohresky vůči úplnosti, způsobenými stretem tesne lhuty jeho sestavení a pomerne bohate diversifikace pramenu, z nichž bylo treba cerpat.

Za jednotlivými poradovými čísly tedy interesovani uzivatele vedle jmen dekanu naleznou:

a) Jejich akademickou hodnost a zejména oborove zarazeni, ktere také umoznuje obraz ozivit srovnáním s medailonem v príslusné katedrove kapitole (s výjimkou ucitelu nekdejší cs. sekce HF); u opakujících se jmen už jen rozlišující oznaceni funkčního období.

b) Casové rozpětí úředního období (vyjadrene akademickými roky) a vetsinou také datum inauguracni (i.) slavnosti (nekdy samostatné, jindy spojené s dalšími akademickými událostmi, již ovšem vždy už predcházela volba a jmenování); v pripade prvé nastolovaných i jejich vek.

c) Zpravidla také název nastupni reci při této slavnosti pronesene, priznací dilem pro vedecky a vyznavacsky profil, dilem pro akademicko-politický program spektabilit; včetně bibliografických odkazu na jejich publikaci.

d) Zhusta i obdobný zaznam o predavacím projevu, majícím nejcastěji podobu zpravy o uzavíraném období a zahrnujícím nejednou i predstavení nastupce. (Vyjimecne jsou zaznamenány i jiné publikované projevy ex officio).

e) V pripadech mimoradného charakteru i datovaný údaj o odchodu z uradu.

1. Gustav Adolf Skalsky, profesor praktické theologie. **1920/21**, predtím od cervna 1919 spravce dekanství jako první jmenovaný profesor fakulty; i. 25. 11. 1920 ve věku 63 let, za přítomnosti presidenta. "*Prehled dosavadních pokusu o zřízení evangelické fakulty bohoslovecke v nynejsim našem state*"; otísten zároveň se zprávou o 1. stud. roce v prvé publikaci fakulty (nakladem vlastním, "blahováni ministerstva školství a osvety") "*Inaugurace prvního dekana Husovy ceskoslov. evangelické fakulty bohoslovecke v Praze*", 1921, 30 str.

2. Ferdinand Hrejsa, profesor církevních dejin. **1921/22** (jiz predtím zastával v uradu zahy ochoreleho predchudce), i. 2. 12. 1921 ve věku 54 let. "*O naboženství ceskem v letech 1619--1620*", Nase doba XXIX/1921--2, 523--8 + 588--597.

3. Frantisek Zilka, profesor Noveho Zakona. **1922/23**, i. 23. 11. 1922 ve věku 51 let.

4. **Ferdinand Hrejsa** podruhe. **1923/24**, i. 23. 11. 1923. "*O dedictvi Jednoty bratrské*", Kalich VIII/1923, 137--150.
5. **Frantisek Zilka** podruhe, **1924/25**. Referat o predavaci zprave v Kostnických jiskrach VII(X)/1925, 385.
6. **Ferdinand Hrejsa** potreti. **1925/26**, i. 28. 11. 1925. "*Nabozenske zaklady Jednoty bratrské*", Kalich X/1925--6, 97--114, jako "zvlastni otisk" vydany samostatne Synodnim vyborem v Praze.
7. **Frantisek Zilka** potreti, **1926/27**.
8. **Frantisek Bednar**, profesor cirkevniho prava a prakticke theologie. **1927/28**, i. 24. 11. 1927 ve veku 43 let. "*Povalecne konkordaty a pomer jejich zasad k cirkevne pravnim zasadam republiky Ceskoslovenske*"; zprava v Kostnických jiskrach IX(XII)/1927, 357.
9. **Josef L. Hromadka**, profesor systematicke theologie. **1928/29**, i. 1. 11. 1928 ve veku 39 let. "*Problem pravdy v theologickem mysleni*", samostatna brozura, vydala Akademicka YMCA, 31 str., pozdeji pretisteno ve sborniku "Theologie a cirkev", vydala fakulta 1949, na str. 57--71. "*Stav a cinnost fakulty ve studijnim roce 1928--1929*", Rocenka Husovy fakulty 1, nakladem fakulty 1930, 3--7.
10. **Slavomil Danek**, profesor Stareho Zakona. **1929/30**, i. 12. 12. 1929 ve veku 44 let. "*Predlohy Apokryf Kralických (Ezra)*", Rocenka HF 1, 1930, 8--23 (resume). "*Stav a cinnost fakulty v studijnim roce 1929--30*", Rocenka 2, 1931, 3--8.
11. **Ferdinand Hrejsa** poctvrte. **1930/31**, i. 11. 12. 1930. "*Jednota bratrská a podoba koncem 16. století ve svetle nových zpráv*", Rocenka HF 2, 1931, 9--27 (Zusammenfassung, resume). "*Vyroční zprava o Husově csl. ev. fakultě bohoslovecké ve studijním roce 1930--31*", Rocenka 3, 1932, 3--7.
12. **Frantisek Zilka** poctvrte. **1931/32**, i. 10. 12. 1931. "*Novozakonni podklad pro kolektivne socialni pojati krestanstvi*", Rocenka HF 3, 1932, 8--23 (Zusammenfassung, Summary). "*Zprava o Husově csl. evangelické bohoslovecké fakultě v Praze za studijni rok 1931/2*", Rocenka 4, 1933, 3--10.
13. **Frantisek Linhart**, profesor filosofie nabozenstvi. **1932/33**, i. 8. 12. 1932 ve veku 50 let. "*Nabozenstvi a zivot socialni*", Rocenka HF 4, 1933, 11--23 (Zusammenfassung, summary). "*Zprava o Husově csl. evangelické bohoslovecké fakultě v Praze za studijni rok 1932/33*", Rocenka 5, 1934, 3--8.
14. **Frantisek Bednar** podruhe. **1933/34**, i. 7. 12. 1933. "*Evangelické cirkve v bojích dneska*", Rocenka HF 5, 9--27 (Zusammenfassung, summary). "*Zprava o Husově csl. evangelické bohoslovecké fakultě v Praze za studijni rok 1933--34*", Rocenka 6, 1935, 3--8.
15. **Josef L. Hromadka** podruhe. **1934/35**, i. 11. 1. 1935. "*Theologie v dnešních církevních zápasech*", Rocenka HF 6, 1935, 9--23 (summary, Zusammenfassung); znovu v kniznim vyberu M. Opocenskeho "...kdo veri, diva se dopredu (Z odkazu J. L. Hromadky)", vydanem KMK v Praze 1989, 107--16, angl. preklad "Theology in contemporary Church struggles" ve variantni mutaci sbirky "The field is the world (Selected writings from the years 1918--1968)", CPC 1990, 196--208. "*Dekanska zprava za studijni rok 1934--35*", Rocenka 7, 1936, 3--9.
16. **Ferdinand Hrejsa** popate. **1935/36**, i. 19. 12. 1935. "*Smysl a odkaz našich dějin*", Rocenka HF 7, 1936, 11--22 (Zusammenfassung). "*Dekanska zprava za studijni rok 1935--36*", Rocenka 8, 1937, 3--8.
17. **Slavomil Danek** podruhe. **1936/37**, i. 10. 12. 1936. "*Verbum a fakta Stareho Zakona*", Rocenka HF 8, 1937, 9--38; znovu ve sborniku "Vybrane studie", skriptech KEBF 1977, 33--49. "*Dekanska zprava za studijni rok 1936--37*", Rocenka 9, 1938, 3--14.
18. **Frantisek Zilka** popate. **1937/38**, i. 7. 12. 1937. "*Jadro novozakonni eschatologie*", Rocenka HF 9, 1938, 15--31 (Zusammenfassung, summary, resume). "*Dekanska zprava za studijni rok 1937--38*", "Rocenka Husovy fakulty k druhému desetiletí 1929--1939", 3--16.
19. **Frantisek Bednar** potreti az popate, **1938--46**. 1938/39, i. 12. 1. 1939: "*Poslání cirkve v krisích narodu*", "Rocenka HF k druhému desetiletí 1929--1939", 17--38 (summary). Na zaklade nove volby z r. 1939 se ujal uradu i 1945, po dalsim znovuzvoleni i. 14. 2. 1946: "*Krestanstvi a dnesni svetova revoluce*", "Rocenka Husovy fakulty za leta 1938--1946", 1947, 10--21; "*Zprava za studijni rok 1945--46*" tamtez, 22--30.
20. **Frantisek M. Hnik**, profesor socialni etiky z ceskoslovenske sekce (1950 potom první dekan samostatne Husovy cs. bohoslovecké fakulty). **1946/47**, i. 10. 12. 1946 ve veku 41 let (1905--1962). "*Duchovni zaklady noveho humanismu*", "Rocenka HF za leta 1938--1946", 31--44.
21. **Josef L. Hromadka** potreti. **1947/48**, i. 14. 1. 1948. "*Theologie a duchovni problematika doby*"; stejnojmenny referat J. Ondry v Kostnických jiskrach XXXIII/48, c. 4, str. 3.

22. Frantisek Linhart podruhu. **1948/49**, i. 28. 1. 1949. "*Filosofie komunismu a nabozenstvi*", referat "Inaugurace dekana Husovy fakulty" v Kostnických jiskrach XXXIV/49, c. 5, str. 2.

23. Frantisek Kovar, profesor Noveho Zakona z ceskoslovenske sekce (od 1946 patriarcha cs. cirkve). **1949/50** ve veku 61 let (1888--1969).

24. Josef L. Hromadka poctvrte az pojedenacte, **1950- -66** (v dvouletých funkčních obdobích podle nového vládního nařízení, fakultní radou opakovaně volen a ministerstvu navrhopan pro nesrovnatelnou autoritu ochranného stitu, danou mimoradným vztahem ke statní správě). I. 16. 10. 1950, "O ukolech bohoslaveckeého studia dnes" (cf "Theologie jako veda" v "Theologia evangelica" IV/1951, 27--40); predeslana "Fakulta Komenskeho" v Theologia evangelica III/1950, 129--132, prevzata do knizního vyboru P. Filipiho k stemu vyroci narozeni JLH "Do nejhluhsich hlubin (Zivot -- setkavani -- teologie)", vydal Kalich 1990, 442--446. Jine zasadnejsi publikovane projevy ex officio: "Pomocna sluzba theologie" (dies academicus 24. 10. 1951), Krestanska revue XVIII/1951, 225--231, ve zkracene forme prevzata do sborniku k 75. narozeninam JLH "Pole je tento svet", Kalich 1964, 47--53; "Odpovednost theologa" (k promoci 28. 10. 1952), KR XIX, 257--61; "Theologie a konfese" (dies academicus 18. 11. 1953), KR XX, 261--268; "Komenskeho fakulta -- její ukoly a poslani (K desatemu vyroci jejího vzniku)", KR XXVII/1960, 291- -295.

25. Josef B. Soucek, profesor Noveho Zakona, **1966- -1970**. I. ve veku 64 let, znovu zvolen 1968. "Pravda v Jezisovi (Biblicka uvaha k zahajeni studijního roku KF)" (1967), Krestanska revue XXXV/1968, 5--8; "Proslov dekana" k 50 letum KF, KR XXXVI/1969, 140--42. "*Projev odstupujícího dekana*", Rocenka Komenskeho evangelické bohoslavecke fakulty 1971, 13--14.

26. Frantisek M. Dobias, profesor socialni theologie. **1970/72**; i. 4. 12. 1970 ve veku 63 let. "*Princip autority v Taborske konfesi*", Rocenka KEBF 1971, 15--31. Zemrel 2. 10. 1972.

27. Amedeo Molnar, profesor cirkevnych dejin, **1972-- 1978**. 1970/72; i. 5. 12. 1972 ve veku 49 let: "*O funkci cirkve v ceske reformaci*", Rocenka KEBF 1973, 29--42. Znovu zvolen 1974 a 1976 (v kvetnove schuzi fakultní rady zaroven v zajmu obnoveni stridani usneseno pravidlo nevolit stejného kandidata poctvrte za sebou).

28. Josef Smolik, profesor praktické theologie, **1978--1984**. I. 17. 10. 1978 ve veku 56 let: "Projev dekana pri inauguracni slavnosti" + "Vyzva eschatologie", Rocenka KEBF 1979, 10--11 + 34--51. Znovu zvolen 1980: "*Uvodni pobožnost dekana pri zahajeni akademického roku*", Rocenka 1981, 3--6. Opet 1982: "*Kazani dekana pri imatrikulaci posluchacu*", Rocenka 1983, 3--5.

29. Amedeo Molnar poctvrte, **1984/86**. "*Pobožnost odstupujícího dekana pri zahajeni akademického roku*", Rocenka KEBF, 1987, 3--7.

30. Josef Smolik poctvrte. **1986/88**; i. 30. 9. 1986. "*Otazka teologicke metody (K. Barth a J. L. Hromadka)*", Rocenka KEBF, 1987, 42--61. "Uvodni pobožnost odstupujícího dekana" + "*Proslov odstupujícího dekana*", Rocenka 1990, 3--6 + 62--67.

31. Ludek Broz, profesor systematicke theologie. **1988/90**, i. 4. 10. 1988 ve veku 56 let. "*Teologie první prosby*", Rocenka KEBF, 1990, 52--61. Odstoupil 10. 1. 1990.

32. Amedeo Molnar popate. Zvolen 16. 1. 1990 a vzapeti potvrzen, zemrel 31. 1. 1990 (nekrolog: "Pane profesore", informacni vestnik stavkového vyboru fakulty "Pro Konstantina", c.6, str. 3--4).

33. Josef Smolik popate. Letni semestr **1990**; zvolen 14. 2., vyhradil si setrvani v urade pouze do chvile prevedeni fakulty do svazku university. Pri slavnosti inkorporace theologických fakult 24. 9. 1990: "Evangelická theologická fakulta v univerzite", Rocenka ETF UK, vydalo Karolinum 1993, 31--2. "*Zprava dekana pri zahajeni akademického roku 1990--1991*", tamtez 47--52.

34. Nyni, od 1990: Jakub S. Trojan, docent, od 1. 9. 1991 profesor socialni theologie. 1990/93; i. 3. 10. 1990 ve veku 63 let: "*Inauguracni prednaska*", Rocenka ETF UK 1993, 52--59. Po znovuzvolení i. 28. 9. 1993: "Imatrikulace dne 28. zari 1993" v Krestanske revui LXI/1994, 25.

(zpracoval M. Wernisch)

Chronologicky seznam doktoru fakulty

Chronologicky seznam doktoru evangelické theologické fakulty v Praze (Husovy, od r. 1950 KEBF, od 1. 5. 1990 EThF UK)

Vedle data promoci a jmena doktoranda uvadime pokud mozno jeho povolani a pusobiste v dobe promoci, u doktoru rite i nazev disertacni prace.

Tento seznam vznikl s obtížemi, na základě mnoha různých pramenů, i soukromých záznamů, neboť fakulta dosud schází spolehlivý archiv. Pokud by se ukázalo, že seznam přes všechnu snahu není úplný, omlouváme se předem a budeme vděční za doklady k jeho případnému doplnění.

I. Radné doktoráty 1930 (11. března)

HAJEK Viktor, farar CCE (Brno)

Dogmatika Petra Chelického

1930 (22. října)

SOUCEK Josef Bohumil, farar CCE (Krabčice)

Theologie vykladu Kralické sestilky

1930 (5. prosince)

RICAN Rudolf, farar CCE (Třebíč)

Johlin z Vodňan

1931 (4. prosince)

URBAN Rudolf, profesor realky, z Cirkve československé (Praha)

Pedagogické reformní hnutí a jeho důsledek pro náboženskou výchovu

1932 (7. prosince)

NOVOTNÝ Adolf, farar CCE (Hradec Králové)

Problém obětí v novozákonním kazání o vykoupení

1934 (6. června)

DUROVIC Jan, farar slovenské ev. církve a. v.

Martin Laucek, toleranční kněz, spisovatel'

1935 (29. listopadu)

JESCHKE Josef B., farar CCE (Podebrady)

Církev u apostolských otců

1936 (9. června)

JELINEK Emil, farar polské ref. církve (Varsava)

Reformácká nauka o predestinaci

1936 (17. listopadu)

BÍČ Miloš, farar CCE (Domazlice)

Haruspicium ve Starém zákoně

1936 (7. prosince)

HONCU Bohumil, kazatel Jednoty bratrské (Duchcov)

Vyznání statutu z r. 1727 pro obnovu Jednoty bratrské v Ochranově

1937 (12. března)

PETREK Vladimír, farar pravoslavné církve (Praha)

Církev a stát ve spisech křesťanu prvních čtyř věků (včetně Augustina Hipponského)

1938 (27. dubna)

DOBIAS František M., farar CCE (Krabčice)

Učení Jednoty bratrské o večerí Pane

1945 (4. července)

RUTRLE Otto, farar Cirkve československé (Praha)

Základní problémy duchovní péče

1945 (4. července, se zpetnou platností od 1. 2. 1940)

TRTIK Zdeněk, farar Cirkve československé (Praha)

Křesťanské učení o vykoupení

1945 (7. července, se zpetnou platností od 1. 2. 1940)

HRADIL Oldřich, emeritní profesor (Praha)

Vyznání Klimenta Alexandrijského v dějinách křesťanského myšlení

1946 (19. února)

MANEK Jindrich, farar Cirkve ceskoslovenske (Hermanuv Mestec)
Jezis vyrokovych histori

1946 (20. kvetna)

KANAK Miloslav, asistent Husovy bohoslovecke fakulty
Th. a PhDr. Frant. Loskot, zivot a dilo kneze -- modernisty

1947 (19. cervna)

SVETLY Jaroslav, farar Cirkve ceskoslovenske (Praha)
Svatosti a duchovni pece -- prispevek k theorii a praxi cirkve ceskoslovenske

1947 (30. cervna)

HYBL Vilem, farar Cirkve ceskoslovenske (Lostice)
Pojem zjeveni v Novem zakone

1947 (16. prosince)

HOVADEK (HORSKY) Rudolf, farar Cirkve ceskoslovenske (Praha)
Krise nabozenske vychovy a cesty z ni

1948 (19. brezna)

MOLNAR Amedeo, asistent Husovy bohoslovecke fakulty (Praha)
Theologie Bratra Lukase Prazskeho

1948 (26. kvetna)

SMOLIK Josef, vikar CCE (Praha Kliment)
Socialni pusobeni Jednoty bratske v 15. a 16. stoleti

1948 (3. listopadu)

KADERAVEK Vaclav, farar Cirkve ceskoslovenske (Lovosice)
Bratri Pane

1948 (3. listopadu)

KORINEK Josef, farar Cirkve ceskoslovenske (Ceska Skalice)
Pojeti smrti a nesmrtnosti ve svete novozakonnim

1948

EIDERNA Vladimir G., vikar CCE (Praha Vinohrady)
Anthropomorfismus jako problem filosofickeho a nabozenskeho poznani

1949

BOHATEC Miloslav, farar CCE (Libstat)
Tri znameni masijahovska

1949

LOCHMAN Jan Milic, vikar CCE (Kladno)
Cesta a dilo R. Niebuhra

1950

URBAN Jan, kazatel Jednoty ceskobratske
Stary zakon v homiletice a katechetice

1951

HELLER Jan, vikar CCE (Horovice)
Mesiasska tradice efraimska

1951

SITA Karel, kazatel Jednoty ceskobratske
Zivot a dilo Amanda Polana z Polansdorfu

1951

STOLAR Jaroslav, vikar CCE (Praha Zizkov)
Znameni u Flavia Josefa a jeho funkce v eschatologicko- mesiasskych hnutich novozakonni doby

1951

ZELENY Eugen, tajemnik synodni rady CCE (Praha)

Otazka krtu se zretelem na pojeti krtu u K. Bartha a O. Culmanna a otazka krtu nemluvnat

1952

OTTER Jiri, farar CCE (Marianske Lazne)

Mythos, zjeveni, zvestovani (studie o problemu mythu v soucasne theologii)

1954 (15. prosince)

TURNISKY Stefan, profesor KEBF (Praha)

Ekumenismus a rozdelena cirkev

1961

BROZ Ludek, tajemnik synodni rady CCE (Praha)

Petr Martyr Vermigli

1962

HUSZTI Kalman, farar ref. cirkve v Madarsku (Budapest)

Cirkev Kristova jako obecnstvi dluzniku

1963

POKORNY Petr, vikar CCE (Praha Vinohrady)

SOMA CHRISTOU v liste Efezskym

1965

OPOCENSKY Milan, asistent KEBF (Praha)

Zakladni motiv a aktualnost teologie Petra Chelcickeho

1965

BASSARAK Gerhardt, ucitel theol. fakulty Humboldtovy university (Berlin)

Markus 6,45--8,26 (Eine statistische und exegetische Untersuchung der "groäen Einschaltung" im Markusevangelium, die bei Lukas fehlt)

1967 (1. brezna)

HAVRANEK Alexander, kazatel Jednoty ceskobratske (Praha)

Cyrlometodejska misie na Velke Morave

1968 (7. kvetna)

TEPLY Bohuslav, farar CCE (Chvaletice)

Vychova v Jednote bratske za B. Lukase

1969 (2. cervna)

HOFFMANN Martin, ev. farar (Bonn)

Svedectvi o cirkvi ve vychodnim pravoslavi

1969 (16. cervna)

ARING Paul G., ev. farar (D?sseldorf)

Die Sendung der Kirche Jesu Christi im Ausgang des 20. Jahrhunderts

1970 (7. ledna)

VENCOVSKY Jan, farar CCE (Krizova)

Theologie nadeje vecneho zivota

1970 (5. cervna)

TROJAN Jakub S., farar CCE (Neratovice-Libis)

Tema: clovek

1970 (22. cervna)

PIPAL Blahoslav, farar CCE (Cvikov)

Sluzebnik Hospodinuv v exilu

1970 (8. prosince)

HLAVAC Josef, farar CCE (Olomouc)

Kancional podoboji z r. 1609

1970 (8. prosince)

VESELY Josef, farar CCE (Jilemnice)

Vira a skutky u prvních bratři

1971 (14. prosince)

FILIPÍ Pavel, asistent KEBF (Praha)

Farar Josef Hromádka

1972 (15. března)

BORGGREFE Friedhelm, evangelický farar (Ludwigshafen)

Kirche fuer die Grossstadt

1976 (28. června)

JERSAK Artur, kazatel Evangelické církve metodistické (K.Vary)

Petr Chelický ve světle vykladu epistoly sv. Pavla Římanům 13,1--7

1976 (16. března)

LIPTAY Lothar, farar ref. církve na Slovensku

Vztah křesťanství k jiným náboženstvím

1976 (10. června)

CAMPI Emidio, valdický farar, tajemník WSCF (Ženeva)

Das geteilte Erbe. Untersuchung ueber die Hauptrichtungen der Muentzerforschung von 1850 bis zur Gegenwart.

1977 (11. března)

MELMUK Jiri, farar CCE (Telc)

Předtoleranci evangelictví na jižní Vysocině 1621--1782

1979 (29. června)

MIREJOVSKÝ Lubomír, farar CCE, gen. sekretář KMK (Praha)

Symbolika padu v novodobém teologickém myšlení

1979 (6. listopadu)

HORAK Ladislav, farar CCE (Liberec)

Slovo a udel (překlad a výklad Jeremiáše)

1979 (6. listopadu)

SCHNEEMANN Gisela, pracovnice biblické společnosti (Berlín)

Deutung und Bedeutung der Beschneidung

1980 (26. listopadu)

SLABÝ Jindřich, farar CCE (Břeclav)

Trinitární motivy norem sborového společenství podle Jana

1980 (26. listopadu)

STANEK Jaroslav, farar CCE (Vsetín -- dol. sbor)

Motivy tvorby pastorálních epistol. K problému autocenzury v novozákonním svědectví.

1981 (31. března)

FUNDA Otakar A., farar CCE (Praha Žizkov)

Pozadí "recapitulatio" a její ztvárnění u Eirenaia

1982 (26. května)

LIGUS Jan, kazatel Církve bratrské

Christus presens v díle D. Bonhoeffera

1984 (8. prosince)

HORAK Cyril, farar CCE (C. Budejovice)

Theologické motivy Hromádkovy mírové práce

1985 (30. dubna)

MACEK Petr, kazatel Bratrské jednoty baptistu (Praha)

Procesuální myšlení a bible

1986 (23. června)

LUKL Jiri, kazatel Církve bratrské (Olomouc)

Obrácení Zachea (Lk 19,1--10)

1986 (23. cervna)

MIKOLASEK Adrian, farar CCE (Dvakacovice)

Kdo jsou Samaritani

1986 (23. cervna)

SOUSEK Zdenek, farar CCE (Libice n. Cidlinou)

Kniha Daniel a prispevek k badani o apokalyptice

1987 (6. ledna)

HUML Emanuel, farar CCE (Dvur Kralove)

Slavomil Danek -- rozbor jeho theologickeho mysleni a zrani do r. 1922

1987 (1. prosince)

STEFAN Jan, farar CCE (Cesky Brod)

Skrze viru chodime, ne skrze videni

1988 (23. unora)

ERDELYI Geza, farar ref. cirkve na Slovensku

Vplyv reformacie na cirkevnu architekturu

1988 (15. brezna)

BASUS Bedrich B., farar CCE (Chocen)

Zazpivam Panu svemu. Pohled na tvorbu sionskych basniku.

1990 (9. ledna)

MOSKALA Jiri, kazatel CASD

Kniha Daniel a makabejska teze

1990 (9. ledna)

NOVOTNY Tomas, kazatel ECM (Ostrava)

Theologie knihy Prislovi (Aneb jak odpovedet hlupakovi)

1990 (20. unora -- rehabilitace)

BALABAN Milan, farar CCE (t. c. mimo sluzbu)

Kulticky a nabozensko-psychologicky aspekt korene ch-r-s~ ve Starem zakone (z roku 1972)

1990 (20. unora)

PRUDKY Martin, vikar CCE (Hor. Pocernice)

Genesis 22

1990 (22. brezna -- rehabilitace)

PAVLINEC Stepan M., ev. farar v Curychu

Kristus a cas ve Zjeveni Janovu (z roku 1951)

1990 (6. listopadu)

MRAZEK Jiri, asistent EThF (Praha)

Transformace mesianismu v aramejskych textech z Qumranu

1991 (3. prosince -- rehabilitace)

CARDA Jiri, emeritni farar CCE (Chrudim)

Krest v Jednote bratske do setkani s M. Lutherem (z roku 1952)

1991 (3. prosince)

OPOCENSKA Jana, tajemnice synodni rady CCE (t. c. Zeneva)

Z povzdali se divaly take zeny. Vyzva feministicke teologie ve svete.

1992 (25. unora)

WERNISCH Martin, asistent EThF (Praha)

Podvojny logos sveta

1992 (15. prosince)

STEHLIK Ondrej, vikar CCE (Humpolec)

Ugaritske mythologicke texty

1994 (22. unora)

HALAMA Jindrich, asistent EThF (Praha)
At neni u tebe potrebného. Vyzva latinskoamericke teologie osvobozeni.

II. Cestne doktoraty 1923 (24. kvetna -- udelen na Prazskem hrade)

MASARYK Tomas Garrigue, prezident CSR
1923 (15. cervna)
JANOSKA Juraj, biskup slov. cirkve a. v. (Lipt. Mikulas)

1924 (19. kvetna)
MALDONS Woldemar, profesor bohosl. fakulty v Rize

1925 (4. prosince)
SLAVIK Jan, senior slov. cirkve a. v. (Dobroniva)

1927 (9. cervna)
JAKUBENAS Pavel, dekan bohoslovecke fakulty v Kaunasu

1927 (17. listopadu)
SOUCEK Josef, synodni senior CCE (Praha)

1927 (17. listopadu)
BODICKY Michal, dekan ev. bohoslovecke akademie (Bratislava)

1930 (6. rijna)
MILLER Kenneth Dexter, presbyteriansky farar, pracujici mezi cechoamericany (Madison, N. Y.)

1934 (8. kvetna)
MUELLER Josef Theodor, historik, archivár Jednoty bratske (Herrnhut)

1934 (12. listopadu -- predan ve Strasburku)
STROHL Henri, historik, dekan protestantske theol. fakulty ve Strasburku

1934 (14. listopadu -- predan v Parizi)
ALLIER Raoul, dekan svobodne fakulty protestantske theologie (Pariz)

1934 (17. listopadu -- predan na kongresu v Bordeaux)
BOEGNER Marc, president francouzské protestantske federace

1934 (23. listopadu -- predan v Montpellier)
BRUSTON Edouard, dekan svob. protestantske theologicke fakulty v Montpellier

1935 (30. dubna)
SPISAR Alois, profesor systematicke theologie (cirkve cs.) Husovy fakulty

1936 (28. ledna)
COBRDA Vladimir P., biskup slov. cirkve a. v. (Presov)

1937 (6. cervence)
EIDEM Erling, arcibiskup v Uppsale

1938 (27. ledna)
SLOTEMAKER Jan Rudolf, ref. farar, holandsky ministr skolstvi (Haag)

1946 (7. kvetna)
PARSONS Richard Godfrey, biskup z Herefordu (Anglie)

1946 (24. kvetna)
VAN HOLK L. J., profesor university v Leydenu

1946 (17. cervna)
KRENEK Josef, synodni senior CCE (Praha)

1946 (8. cervence)
SPINKA Matthew, historik, universitni profesor (Hartford)

1947 (15. cervna)

DUNCAN George Simpson, dekan theologicke fakulty university St. Andrews

1947 (15. rijna)

JOHNSON Hewlett, anglikansky knez, dekan ve Westminsteru (Londyn)

1948 (7. kvetna)

COCKBURN James Hutchison, moderator skotske cirkve, reditel Rekonstrukcniho vyboru ERC (Zeneva)

1950 (4. unora)

NIKOLAJ, metropolita kruticky a kolomensky (vedouci zahranicniho uradu rus. pravoslavne cirkve)

1952 (23. ledna)

BERECZKY Albert, biskup ref. cirkve v Madarsku (Budapest)

1955 (7. prosince)

VARGA Imrich, biskup ref. cirkve na Slovensku

1956 (12. kvetna)

GRUEBER Heinrich, ev. farar (Berlin)

1959 (16. rijna)

KIIVIT Jaan, arcibiskup luterske cirkve v Estonsku (Tallin)

1959 (27. rijna)

FUCHS Emil, profesor evangelicke theologicke fakulty (Lipsko)

1960 (10. zari -- in memoriam)

IWAND Hans-Joachim, profesor theologie v Bonnu

1963 (4. cervna)

NIKODIM, metropolita rostocky a jaroslavlsky (Moskva)

1963 (4. cervna)

KLOPPENBURG Heinz, ev. farar, vrchni cirkevni rada (Dortmund)

1967 (30. listopadu)

NIEWIECZERZAL Jan, superintendent ref. cirkve (Varsava)

1969 (21. kvetna)

JUHASZ Istvan, profesor v Kluzi (Rumunsko)

1969 (21. kvetna)

SHAW Duncan, moderator skotske ref. cirkve (Edinburg)

1969 (21. kvetna)

VINAY Valdo, profesor Valdenske university (Rim)

1969 (21. kvetna)

VISCHER Lukas, tajemnik SRC (Zeneva)

1969 (21. kvetna)

WOLF Ernst, profesor university v Goettingen

1969 (21. kvetna)

BENES Bohuslav, predseda rady CB (Praha)

1969 (21. kvetna)

CAPEK Vladimir, senior CCE (Praha)

1969 (21. kvetna)

SOUCEK Bohuslav, emeritni farar CCE (Tabor)

1969 (21. kvetna)

SOLTESZ Stepan, emeritni farar CCE (Praha)

1969 (21. kvetna)
VALES Bohumil, ved. tajemnik synodni rady CCE (Praha)

1975 (8. dubna)
BARTHO Ondrej L., gen. tajemnik slovenske cirkve a. v. (Bratislava)

1975 (8. dubna)
KEJR Vaclav, synodni senior CCE (Praha)

1977 (20. zari)
ULRICH Adolf, biskup Jednoty bratrské (Praha)

1978 (24. cervna)
ANDRIAMANJATO Richard, predseda Africke konference krest. cirkvi, vicepresident KMK (Madagaskar)

1978 (24. cervna)
MARTINEZ Sergio Arce, profesor theol. seminare v Matanzas, vicepresident KMK (Kuba)

1978 (24. cervna)
THAMPY Abraham K., vicepresident KMK (Indie)

1978 (24. cervna)
TOTH Karoly, biskup ref. cirkve, gen. tajemnik KMK (Madarsko)

1979 (25. dubna)
HAJEK Miloslav, synodni senior CCE

1979 (15. prosince -- in absentia)
BOROVVOJ Vitalij, profesor bohoslovi, protopresbyter ruske pravoslav. cirkve

1979 (15. prosince)
GABRIS Karol, profesor ev. fakulty v Bratislave

1979 (15. prosince)
NEUMARKER Annelise, ev. fararka, Poryni (SRN)

1979 (15. prosince)
SCHWARZ Martin, ref. farar (Basilej)

1979 (15. prosince)
SLADEK Oldrich, predseda CASD (Praha)

1979 (15. prosince -- in absentia)
VINAY Tullio, farar valdenske cirkve (Riesi - Sicilie)

1981 (3. prosince)
BURIAN Ilja, emeritni farar CCE (Trebic)

1981 (3. prosince)
SLADEK Josef, farar CCE (Policka)

1981 (3. prosince)
ANTONIJ, metropolita leningradsky a novgorodsky

1982 (12. listopadu)
ALEXIJ, metropolita tallinsky a estonsky

1984 (29. brezna)
BYCKOV A. M., gen. tajemnik svazu baptistu (Moskva)

1985 (28. kvetna)
LASTOVKA Zbynek J., senior CCE (Mar. Lazne)

1985 (28. kvetna)
SCHAEFER Franz, biskup metodisticke cirkve (Curych)

1985 (28. kvetna)
WEISSINGER Friedrich, ev. farar, vedouci diakonie (Frankfurt nad Mohanom)

1985 (9. prosince)
PITIRIM, arcibiskup ruske pravoslavne cirkve (Moskva)

1986 (25. listopadu)
FILARET, metropolita minsky a belorusky

1988 (13. prosince)
DOLEZAL Jiri, farar CCE (Pardubice)

1988 (13. prosince)
DVORACEK Jan Amos, farar CCE (Sternberk)

1988 (13. prosince)
HROMADKA Josef, synodni senior CCE (Praha)

1988 (13. prosince)
PLACHT Vaclav, evangelicky historik, stredoskolsky profesor (Plzen)

1989 (8. cervna)
BARTHA Tibor, biskup ref. cirkve v Madarsku (Debrecen)

1989 (8. cervna)
FILARET, metropolita kyjevsky a halicky

1989 (8. cervna)
ROSA Christie, gen. tajemnik asijske KMK (Sri-Lanka)

1989 (8. cervna)
SCHMAUCH Christoph, predseda KMK ve Spojenych statech

1990 (3. dubna)
SOBOTKA Vaclav, emeritni knihovnik Husovy a Komenskeho fakulty

1990 (3. dubna)
TRINKS Ulrich, reditel evangelicke akademie (Viden)

1991 (14. kvetna)
KOHLBRUEGGE Hebe, vedouci socialniho dila reformovane cirkve (Utrecht)

(zpracoval J. Halama)